

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

”SEIKKAILUA LÖYTYY MYÖS LÄHELTÄ”

Pirkkalan varhaiskasvattajien käsityksiä seikkailukas-
vatuksesta osana päiväkodin toimintaa

Merja Montonen

Roosa Nurmio

Opinnäytetyö
Lokakuu 2016
Sosiaalialan koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

MONTONEN, MERJA & NURMIO, ROOSA:

”Seikkailua löytyy myös läheltä”

Pirkkalan varhaiskasvatustajien käsityksiä seikkailukasvatuksesta osana päiväkodin toimintaa

Opinnäytetyö 55 sivua, joista liitteitä 7 sivua

Lokakuu 2016

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa varhaiskasvatustajien käsityksiä seikkailukasvatuksesta Pirkkalan kunnassa. Työn tavoitteina oli tuoda esiin seikkailukasvatuksen mahdollisuuksia ja haasteita osana varhaiskasvatusta sekä seikkailukasvatuksellisten menetelmien ilmenemistä osana päiväkodin toimintaa. Lisäksi tavoitteena oli selvittää seikkailukasvatuksen tuomia eroja päiväkotiryhmien toimintaan.

Aiheen valinnan lähtökohtana oli opinnäytetyön tekijöiden oma mielenkiinto seikkailukasvatusta kohtaan. Pirkkalan kunta valikoitui luontevaksi yhteistyötahoksi, koska siellä seikkailukasvatuksesta on pitkä kokemus. Erityisesti Pirkkalassa toimivien luontoryhmien toiminnassa seikkailukasvatus on vahvasti osana arkea. Opinnäytetyö toi esille tietoa niin päiväkotien luontoryhmien kuin muidenkin ryhmien seikkailukasvatuksesta.

Opinnäytetyön teoriaosuus muodostui varhaiskasvatuksen ja seikkailukasvatuksen teoriasta. Varhaiskasvatuksen määritelmän lisäksi avattiin oppimisympäristön merkitystä sekä Pirkkalan omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Seikkailukasvatuksen teoria muodostuu pedagogiikan taustasta, sen toteutuksesta päiväkodissa, ohjaajan roolista sekä seikkailukasvatuksen vaikutuksesta lapsen kehitykseen.

Työ oli yhdistelmä kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta. Tutkimus toteutettiin nimettömällä kyselylomakkeilla käyttäen strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Lomakkeita lähetettiin jokaiseen Pirkkalan kunnallisen päiväkodin ryhmään. Aineisto analysoitiin havaintomatriisin sekä aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Tutkimustulokset esitettiin graafisin kuvaajin, kommentein sekä sanallisesti.

Tulokset osoittivat, että seikkailukasvatusta toteutetaan monin erilaisin tavoin, mutta luontotoiminta ja liikunnallisuus ovat keskeisiä päiväkotien seikkailukasvatuksessa. Seikkailukasvatuksen käyttö ei kuitenkaan tuo suuria eroja päiväkodin toimintaan, vaikka retkien osuus toiminnassa näyttää olevan seikkailukasvatusta käyttävillä ryhmillä ja erityisesti luontoryhmillä suurempi. Käsitykset seikkailukasvatuksen mahdollisuuksista ja haasteista vastasivat teoriaa. Mahdollisuuksista nousi esiin positiiviset vaikutukset lasten kehitykseen, mikä vahvistaa seikkailukasvatuksen merkitystä osana varhaiskasvatusta. Haasteina taas koettiin erityisesti resurssit, jotka tänä päivänä yleisestikin puhuttavat paljon varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että Pirkkalalla on hyvä pohja lähteä toteuttamaan seikkailukasvatusta halutessaan myös laaja-alaisemmin.

Asiasanat: seikkailukasvatus, varhaiskasvatus, päiväkotitoiminta

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

MONTONEN, MERJA & NURMIO, ROOSA:

"Adventures can also be found nearby!"

Early Childhood Educators' Views on Using Adventure Education as a Part of an Early Childhood Education in Pirkkala

Bachelor's thesis 55 pages, appendices 7 pages

October 2016

The purpose of this thesis was to survey early childhood educators' conceptions of adventure education in the municipality of Pirkkala. The aim was to highlight possibilities and challenges of using adventure education as a part of an early childhood education and how adventure education methods arise in operation of a kindergarten. In addition, the aim was to find out what differences adventure education brings to operation in the kindergarten.

This thesis was a combination of quantitative and qualitative study and it was carried out in collaboration with Pekka Virikko, early childhood education planner of Pirkkala. Pirkkala was a natural partner of cooperation because of its experience in adventure education. The data were collected through a questionnaire which was sent to every early childhood educator in Pirkkala's municipal kindergartens. 133 questionnaires were sent and the data consisted of 44 questionnaires. The data were analyzed using observation matrix and qualitative content analysis.

The results showed using adventure education as a part of an early childhood education did not bring significant differences to the operation, except for the frequency of outings. Although adventure education was practiced in many different ways, the outdoor exercises and physical activities were the most common elements. The views on possibilities and challenges of adventure education concurred with the theory. The results suggest that Pirkkala has a good base to exercise adventure education in larger scale if desired.

Key words: adventure education, early childhood education, kindergarten

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA	6
2.1	Tavoite ja yhteistyötaho	6
2.2	Tutkimuskysymykset ja -asettelu.....	7
3	VARHAISKASVATUS PÄIVÄKODISSA	9
3.1	Varhaiskasvatuksen määrittelyä.....	9
3.2	Oppimisympäristön merkitys.....	10
3.3	Pirkkalan varhaiskasvatussuunnitelma	11
4	SEIKKAILUKASVATUS OSANA VARHAISKASVATUSTA	12
4.1	Seikkailukasvatuksen perusajatus ja taustaa.....	12
4.2	Seikkailukasvatuksen toteutus päiväkodissa	14
4.3	Ohjaajan rooli seikkailukasvatuksessa.....	15
4.4	Seikkailukasvatuksen vaikutus lapsen kehitykseen	18
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
5.1	Tutkimusmenetelmät	21
5.2	Aineiston hankinta	22
5.3	Aineiston käsittely ja analysointi	23
6	TUTKIMUSTULOKSET.....	25
6.1	Vastaajien taustatiedot	25
6.2	Seikkailukasvatuksen elementit.....	26
6.3	Retket ja vierailut.....	28
6.4	Toiminnan reflektointi	35
6.5	Tavoitteellinen seikkailutoiminta päiväkodeissa	36
6.6	Seikkailukasvatuksen haasteet.....	38
6.7	Seikkailukasvatuksen mahdollisuudet	39
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	41
8	POHDINTA.....	44
8.1	Eettisyys ja luotettavuus	44
8.2	Tutkimusprosessi	45
8.3	Jatkotutkimus- ja kehitysehdotukset sekä kiitokset	46
	LÄHTEET	47
	LIITTEET	49
	Liite 1. Kyselylomake	49
	Liite 2. Luontoryhmien kyselylomake	51
	Liite 3. Saatekirje varhaiskasvattajille.....	53
	Liite 4. Opinnäytetyön tutkimuslupa.....	54

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatukseen kohdistuvista leikkauksista huolimatta palveluita pyritään kehittämään jatkuvasti ja varhaiskasvatuksen sekä -lapsuuden merkitys nähdään nykypäivänä yhä entistä tärkeämpänä. Varhaiskasvatuksessa oppiminen tapahtuu pitkälti leikin kautta, joka on lapsille luontainen tapa oppia. Leikin lisäksi oppimisessa hyödynnetään muita toiminnallisia menetelmiä, kuten esimerkiksi tutkimista ja erilaisia luovia menetelmiä. Varhaiskasvatuksen kontekstissa seikkailukasvatuksessa usein yhdistyvät toiminnalliset menetelmät liitettyinä sadunhohtoiseen maailmaan. Seikkailu -käsitteen eläväisen ja tulkinnallisen luonteen vuoksi seikkailukasvatustoiminta antaa kasvattajalle tilaa toteuttaa seikkailukasvatusta persoonallisella sekä varhaiskasvatusryhmän tarpeisiin vastaavalla otteella.

Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa on melko vähäisesti tutkittua kenttää, joka antoi-kin meille kiinnostusta lähteä tekemään tutkimusta aiheesta, jossa yhdistyvät kaksi mielenkiinnonkohdettamme: varhaiskasvatus ja seikkailukasvatus. Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Pirkkalan kunnan varhaiskasvatuksen kanssa. Pirkkalan varhaiskasvatuksessa seikkailukasvatus juontaa juurensa vuoteen 2001, jolloin Pirkkalan kunnan ensimmäisen luontoryhmän toiminta on käynnistynyt. Aloite ryhmän perustamiseen tuli lastentarhanopettajalta, jolla itsellä oli aktiivista taustaa innokkaana ja kokeneena luontoharrastajana. Toiminta laajeni vuonna 2013, kun Pirkkalan toinen luontoryhmä aloitti toimintansa myös innokkaan luontoharrastajan sekä luontoryhmien päiväkotien esimiesten kannustuksesta.

Pirkkalan varhaiskasvatuksessa halutaan edelleen kehittää sekä lisätä luonto- ja seikkailukasvatusta alle kouluikäisten lasten toiminnassa, minkä vuoksi Pirkkala lähtikin mukaan yhteistyökumppaniksi opinnäytetyöhön. Seikkailukasvatuksen tulevaisuus sekä kehittäminen Pirkkalassa näyttävät puitteiden puolesta lupaavalta, sillä henkilökunnalla riittää kiinnostusta aiheita kohtaan. Toivomme tutkimuksemme osaltaan vaikuttavan seikkailukasvatuksen kehittämiseen Pirkkalassa sekä antavan tietoa aiheesta muille, jotka pohtivat seikkailukasvatustoiminnan käynnistämistä tai kehittämistä.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

2.1 Tavoite ja yhteistyötaho

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Pirkkalan kunnan varhaiskasvatuksen kanssa ja tutkittavina ovat kunnallisten päiväkotien varhaiskasvattajat. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa varhaiskasvattajien käsityksiä seikkailukasvatuksesta Pirkkalan kunnassa. Asetimme tutkimuksellemme kolme tavoitetta, jotka pyrimme täyttämään tutkimuksesta saadun tiedon avulla. Ensimmäinen tavoitteemme on selvittää luontoryhmien ja tavallisten päiväkotiryhmien eroja liittyen siihen, miten seikkailukasvatuksen tarkoituksenmukainen käyttö näkyy päiväkotien toiminnassa. Toinen tavoitteemme on tuoda esiin seikkailukasvatuksen haasteita ja mahdollisuuksia sekä hyötyjä osana varhaiskasvatusta. Kolmantena tavoitteenamme on tuoda esiin päiväkodin näkökulmaa seikkailukasvatuksen käyttämisestä osana toimintaa.

Valitsimme seikkailukasvatuksen aiheeksi, koska olemme kiinnostuneita toiminnallisesta kasvatustavasta ja sen mahdollisuuksista. Työn myötä toivomme saavamme esiin tietoa seikkailukasvatuksen roolista päiväkotien arjessa. Tätä tietoa me itse, Pirkkalan kunnan varhaiskasvattajat ja muut aiheesta kiinnostuneet voimme hyödyntää työskennellessämme varhaiskasvattajina.

Pirkkalassa toimivat luontoryhmät lisäsivät kiinnostustamme suunnata tutkimuksemme nimenomaan Pirkkalan kuntaan. Pirkkalassa toimiville luontoryhmille on määritelty tarkat toiminnan periaatteet ensimmäisen kerran vuonna 2013, jolloin mukana periaatteita määrittelemässä olivat Pirkkalan henkilöstön lisäksi terveystieteiden edustaja sekä Tampereen seudun ammattiopiston seikkailupedagogiikan opettaja Pauli Karjalainen. Ensimmäisen toimintaperiaatteiden määrittelyn jälkeen periaatteet ovat päivitetty helmikuussa vuonna 2016. Käyttäessämme tutkimuksessa jatkossa termiä luontoryhmä, viitamme määritellyt kriteerit täyttäviin varhaiskasvatusryhmiin, joita on Pirkkalan kunnassa kaksi: Lehdinkäiset ja Luhtaröllit.

Pirkkalan luontoryhmien toiminta-ajatus perustuu muiden varhaiskasvatusryhmien tavoin Pirkkalan kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan, jonka mukaan lapsille annetaan

mahdollisuus iloita leikistä, oppimisesta sekä yhdessä tekemisestä turvallisessa ympäristössä. Luontoryhmien toiminnassa on kuitenkin piirteitä, jotka poikkeavat normaalien ryhmien toiminnasta. Luontoryhmien päivittäinen ulkoilu-aika on keskimäärin pidempi kuin sisälläoloaika. Liikkumista, seikkailua sekä retkeilyä luonnossa toteutetaan joka säällä vuoden ympäri. Luontoryhmillä ovat omat metsäpaikat, joissa toiminta kuuluu päivittäiseen arkeen ja ryhmät myös ruokailevat metsäpaikalla viikoittain. Päiväkodin sisätilat ja piha-alue kuuluvat omien metsäpaikkojen ohessa luontoryhmien toimintaympäristöön, jonka lisäksi ryhmät retkeilevät säännöllisesti myös muualla lähiympäristössä. Pidempiä retkiä tehdään muutaman kerran vuodessa ja mahdollisuus yöretken toteuttamiseen on 1-2 kertaa vuodessa. Luontoryhmien lapset ovat vähintään 3-vuotiaita ja ryhmäkoot ovat varhaiskasvatuslain mukaiset. Ryhmän toimintaan liittyvien kriteerien lisäksi luontoryhmien kasvattajilta edellytetään hyviä perustaitoja luonnossa liikkumiseen ja retkeilyyn, ennakointi- ja riskien arviointitaitoa sekä ensiaputaitoja, joihin liittyen kasvattajilta edellytetään suoritettuna EA1-ensiapukurssi ja lisäksi vähintään yhdeltä kunkin ryhmän kasvattajalta myös EA2-ensiapukurssi.

Luontoryhmien toimintaa ohjaavat myös terveysviranomaisen edellytykset. Terveysviranomaisen edellyttämät periaatteet kiinnittävät huomiota päiväkodin sisätilojen kokoon, ulkoilu- ja sisälläoloajan määrittämiseen, luonnossa tapahtuvan ruokailun hygieniaan ja ruuan lämpötilaan sekä kylmäketjuun, ennakointiin ja suunnitelmiin poikkeustilanteiden varalta sekä siihen, että toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa.

2.2 Tutkimuskysymykset ja -asettelu

Tutkimuksemme tarkoituksenamme on kartoittaa varhaiskasvattajien käsityksiä seikkailukasvatuksesta Pirkkalan kunnassa. Tarkastelemme aihetta varhaiskasvattajan näkökulmasta. Muodostimme tutkimuksen alkuvaiheessa kolme tavoitettamme vastaavaa tutkimuskysymystä. Nämä kysymykset pysyivät työskentelymme keskiössä koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten seikkailukasvatukselliset menetelmät näkyvät eri päiväkotiryhmien toiminnassa?

2. Kuinka seikkailukasvatusta käyttävät päiväkotiryhmät eroavat muista päiväkodeista?

3. Mitkä ovat seikkailukasvatuksen haasteet ja mahdollisuudet päiväkodissa?

3 VARHAISKASVATUS PÄIVÄKODISSA

3.1 Varhaiskasvatuksen määrittelyä

Saksalaista pedagogia Friedrich Fröbeliä (1782-1852) pidetään lastentarhojen kehittäjänä. Hänen mukaan lastentarhojen ensisijainen tehtävä oli lapsen kehityksen tukeminen erityisesti niiden lasten kohdalla, joiden oma kasvuympäristö ei ollut riittävän virikkeellinen. Fröbelin pedagogisessa ajattelussa korostui lapsen luonteva uteliaisuus, leikin merkitys sekä lapsuuden näkeminen erillisenä ja merkittävänä ajanjaksona elämässä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 49-50.) Nykypäivän varhaiskasvatuksen tavoite on Varhaiskasvatuksen perusteiden (2005) mukaan samansuuntainen Fröbelin näkemyksen kanssa; varhaiskasvatuksella pyritään edistämään lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, joiden kokonaisvaltainen kasvatustieteeseen ja erityisesti varhaiskasvatukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan, mutta myös laajempaan monitieteiseen tietoon perustuva näkemys toimii lähtökohtana toiminnalle. Edelleen myös lapsen omaehtoisen leikin keskeistä merkitystä korostetaan toiminnassa. (Stakes 2005, 11.)

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta, jonka kokonaisuus muodostuu hoidosta, opetuksesta ja kasvatuksesta. Varhaiskasvatuksessa korostuu keskeisenä voimavarana kasvattajien ammattitaitoisuus, jonka lisäksi myös tiivistä yhteistyötä lasten vanhempien kanssa pidetään merkittävänä tekijänä lapsen kannalta yhtenevän kokonaisuuden vuoksi, joka muodostuu vanhemman ja varhaiskasvattajan välisen yhteisen kasvatustehtävän kautta. Toiminnan pedagogisen suunnittelun pohjana toimii päivähoitoyksikön varhaiskasvatussuunnitelma, joka taas pohjautuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin sekä kunnan omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lisäksi merkittävänä pedagogista suunnittelua ohjaavana tekijänä on jokaisen päivähoitoryhmässä olevan lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma. (Stakes 2005, 8-9, 11.) Lasten varhaiskasvatussuunnitelmissa huomio tulisi kiinnittää lapsen henkilökohtaiseen osaamiseen, voimavaroihin ja kasvu- ja kehityspotentiaaliin sekä nähdä lapsi yksilöllisesti sen sijaan, että käytettäisiin vertailua normatiivisiin oletuksiin ja käsityksiin kehityksestä. (Hujala & Turja 2011, 30.)

Oppiminen varhaiskasvatuksessa on menossa yhä enemmän lapsinäkökulman huomioivaan pedagogiikkaan. Lapsesta lähtevä oppimisen pedagogiikka perustuu konstruktiviiseen näkökulmaan varhaislapsuuden oppimisesta ja sen taustalla ovat Vygotskyn ja Piaget'n perusoletukset lapsuudesta, lapsen kasvusta ja kehityksestä. Lapsilähtöisyys varhaiskasvatuksessa vaatii pedagogista tietoisuutta varhaiskasvattajilta. Tutkimukset ovat osoittaneet, että kasvattajat usein olettavat toimivansa ”lapsilähtöisesti”, mutta tutkijoiden havainnot käytännöstä ovat osoittaneet arkirutiinien pohjautuvan pitkälti aikuiskeskisyyteen. Tarvitaan selkeä teoreettinen viitekehys, johon varhaiskasvattajat voivat jäsentää, vertailla ja luokitella omia käsityksiään. Näin päästään johdonmukaisiin valintoihin ja oman toiminnan reflektointiin. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 31.)

3.2 Oppimisympäristön merkitys

Oppimisympäristöllä voidaan tarkoittaa fyysisen paikan tai tilan lisäksi yhteisöä, verkostoa tai toimintaa, joka tukee oppimista. Oppimisympäristöjä ovat kaikki fyysiset, tekniset, sosiaaliset, kulttuuriset, kognitiiviset ja affektiiviset ympäristöt, joissa oppimista tapahtuu. Näissä ympäristössä olevien resurssien avulla oppija ymmärtää uusia asioita, ratkaisee erilaisia ongelmia tai luo jotain uutta. Lapselle ympäristön merkitys on oleellinen identiteetin kehityksen kannalta. Suhteessa ympäristöön lapsi löytää paikkansa ja yhteenkuuluvuuden tunteen. (Kronqvist & Kumpulainen 2011, 45-48.)

Konstrukttiivinen käsitys oppimisesta korostaa oppimisympäristöjen merkitystä lasten omaehtoisen oppimisen tukijana. Ympäristön tehtävänä on herättää lasten mielenkiinto uusien asioiden tutkimiseen ja ongelmien ratkaisemiseen. Lisäksi sen tulisi vastata lasten kehityksellistä tasoa ja antaa haasteita kehityksen eteenpäin viemiseksi. Näin ollen lasten oppiminen ja kehittyminen tapahtuvat vuorovaikutuksessa oppimisympäristön resurssien, kuten materiaalien, ihmisten ja kokemusten kanssa. Hyvän oppimisympäristön aiheet ja elementit ovat konkreettisia, todellisia ja lasten elämään liittyviä. Lasten aktiivinen toimiminen heidän todelliseen elämään liittyvien ongelmien parissa tuo oppimiseen ja toimintamotivaatioon mielekkyyttä. Varhaiskasvatuksessa käytetään oppimisympäristössä hyväksi lähiympäristöä. Lähiympäristön kulttuurimaisema tarjoaa mahdollisuuksia pohittamiseen ja tutkimiseen sekä rikastuttaa toiminnan sisältöjä ja lasten saamia elämyksiä. Toiminta voidaan rakentaa lapsia kiinnostaviin teemoihin lähiympäristöstä. (Hujala ym. 2007, 94-95.)

3.3 Pirkkalan varhaiskasvatussuunnitelma

Pirkkalan kunnan uusin kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu vuosille 2015–2017. Varhaiskasvatussuunnitelman perustana ovat Pirkkalan kuntastrategian (2014–2018) mukaiset kunnan toimintaa ohjaavat arvot; välittäminen, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja luovuus. Keskeisenä periaatteena suunnitelmassa ovat Kaikkien lasten päiväkotikieliksi eli lasta osallistava, inklusiivinen toimintatapa. Osallisuus tarkoittaa suunnitelman mukaan lasten mahdollisuutta ilmaista mielipiteitään ja näkemyksiään, vaikuttaa päätöksentekoon ja saada aikaan muutosta. (Pirkkalan kunta 2015, 3-7.)

Kasvattajan roolissa korostetaan ammattitaitoa, yhteisiä arvoja sekä vastuullisen roolin ymmärtämistä. Kasvattaja toimii lapsen osallisuuden mahdollistajana herkän ja sensitiivisen työotteen kautta. Hän on läsnä lapselle sekä huomioi lapsen persoonallisuuden ja yksilöllisyyden. Vuorovaikutuksessa arvostetaan lämmintä, aitoa ja lasta kunnioittavaa otetta. Lasta autetaan selviytymään erilaisissa ristiriitatilanteissa sekä opastetaan toimimaan vähitellen itsenäisesti oman ikätasonsa mukaan. Kasvatusyhteisöä kuvataan kaikkien koulutusta ja osaamista hyödyntäväksi, avoimeksi, aktiiviseksi ja keskusteleväksi ryhmäksi. Toiminnan reflektointi on osa jatkuvaa työtä. (Pirkkalan kunta 2015, 10)

Kasvattajan sensitiivisyys, lasten mielenkiinto ja kiinnostuksen kohteet ohjaavat varhaiskasvatusympäristön rakentumista. Ympäristö järjestetään ja sitä hyödynnetään pienryhmätoimintaa tukeväksi. Toimiva ympäristö on oppimiseen innostava ja lasten tarpeisiin mukautuva. Lisäksi toimiva ympäristö herättää kokeilunhalua ja osallistaa lasta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitaan varhaiskasvatusympäristöön kuuluvaksi piha-alue ja lähiympäristö. (Pirkkalan kunta 2015, 10-11.)

Seikkailukasvatuksen näkökulmasta Pirkkalan varhaiskasvatussuunnitelmassa nousee esiin terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen liikkumalla, kestävä kehitys lähiympäristöä tutkimalla sekä kielen ja vuorovaikutuksen kehittyminen eri aistikanavia hyödyntämällä. Leikkimisen osalta on mainittu kokeminen ja kokeileminen. Tutkiminen mainitaan ihmettelemiseksi ja kokeilemiseksi kaikkia aisteja käyttäen. Lapsen omaa ajattelua, ongelmanratkaisukykyä ja mielikuvitusta tuetaan ja mahdollistetaan innostavalla, avoimella ja kannustavalla ilmapiirillä. Kasvattajan tehtävänä on huolehtia, että lapsella on tilaa, aikaa ja rauhaa omalle mielikuvitukselle ja luovuudelle. (Pirkkalan kunta 2015, 12-15.)

4 SEIKKAILUKASVATUS OSANA VARHAISKASVATUSTA

4.1 Seikkailukasvatuksen perusajatus ja taustaa

Seikkailukasvatus on elämyspedagogiikan osa-alue. Seikkailukasvatus on käytäntöä, jota elämyspedagogiikka edustaa kasvatustieteellis-pedagogisena käsitteenä kasvatustieteessä (Karppinen 2010, 125). Karppisen ja Latomaan (2015) mukaan elämys- ja seikkailupedagogiikka voidaan teorialhistoriallisesti suhteuttaa ja aate- ja oppihistoriallisesti liittää toimintaa korostavaan pragmatistiseen ”learning by doing”-ajatteluun, kokemukselliseen oppimiseen, hermeneuttiseen henkityieteelliseen pedagogiikkaan sekä ihmisen kokonaisvaltaisuutta painottavaan reformipedagogiikkaan. Lisäksi Suomessa seikkailukasvatukseen liitetään Kurt Hahnin (1886-1974) ajattelu. (Karppinen & Latomaa 2015, 45-46.) Telemäen (1998) mukaan Kurt Hahn tunnetaan elämys- ja seikkailupedagogiikan merkittävimpänä kehittäjänä. Hahnin pedagogiikan ytimenä on säilyttää se, mikä lapselle on ominaista. (Telemäki 1998, 13-17.) Hänen pedagogisen näkemyksensä tärkeimpiä periaatteita olivat lapsen yksilöllisten ominaisuuksien säilyttäminen sekä vahvistaminen, toiminta, itsensä löytäminen ja emotionaalisuus. (Kokljuschkin 1999, 14.)

Reformipedagogi John Deweyn (1859-1952) kasvatustieteellisen avainkäsitteenä voidaan pitää tekemällä oppimista (learning by doing). Dewey korosti oppijan omaa aktiivisuutta ja oppimisen yhteisöllisyyttä kasvatuksen lähtökohtina. Tekemällä oppimisen tuloksena ovat uudet merkitystulkinnat ja uudistunut ajattelu, jotka puolestaan ruokkivat uudenlaisia kulttuurisia toimintatapoja. (Väkevä 2011, 70-72.) Deweyn lähestymistapa vaatii testaamaan teorit, oletukset, käsitykset ja ajatukset käytännössä. Seikkailupedagogiikassa tämä tapahtuu ainutkertaisessa tapahtumassa, joka vaatii osallistujaa muuttamaan vakiintuneita käsityksiään itsestään, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja todellisuudesta. (Karppinen & Latomaa 2015, 46.)

Hämäläisen (1998) mukaan seikkailua ja elämyksellisyyttä korostava kasvatus liittyy läheisesti sekä historiallisesti että teoria-käytäntö-suhteen näkökulmasta sosiaalipedagogiseen ajatteluun ja toimintaan. Lisäksi seikkailukasvatus saa sosiaalipedagogisen perussävelensä sen soveltuvuudesta sosiaalisten ongelmien ehkäisyyn ja lievittämiseen. (Hämäläinen 1998, 149.) Sosiaalipedagogisessa kasvatustyössä lähtökohtana on ymmärrys siitä, että persoona on ennen kaikkea toimija. Toiminnan kautta ihminen luo itseään ja harjoittaa

vapauttaan. Samalla integroituvat tavoitteet, ajattelu ja tahto. Ennen kaikkea toiminta tapahtuu aitoa yhteisöllisyyttä edistävissä vuorovaikutussuhteissa toisten ihmisten kanssa, jotka jakavat saman tietoisuuden ja tavoitteet paremmasta arjesta. (Kurki 2001, 127–128.) Seikkailukasvatusta voidaankin pitää sosiaalipedagogiikan aktiivisuus- ja toimintapedagogisena sovellutuksena, jossa korostetaan osallistujien omaan aktiivisuuteen perustuvaa kasvua ja oppimista. Toiminnassa oleellista on monet erilaiset ilmenemismuodot, jotka tuovat kasvun ja oppimisen lisäksi elämään arvokkuutta ja mielekkyyttä. Ilmenemismuodoille ei kuitenkaan ole tarvetta luoda yleistä kaavaa, vaan tarkoitus on korostaa luovuutta, joustavuutta ja tilanneherkkyyttä. (Hämäläinen 1998, 164.)

Sosiaalipedagogisessa toiminnassa korostetaan aitoa dialogia, jolla pyritään tietoisesti pois toisen ihmisen ”haltuunotosta”. Vaikka seikkailun tarkoituksena on käyttää sanallisen kommunikaation sijaan elämyksellisyyttä, siinä on havaittavissa samoja teemoja dialogin kanssa. Elämyspedagogiikan keskeinen käsite ”alkuperäinen” viittaa seikkailun liikkeellä olevaan luonteeseen, jota ei voi hallita tai omistaa, mutta jossa voi olla mukana. Seikkailutoiminnassa yhdistyvät kognitiiviset taidot, fyysinen toiminta itsessään sekä tunteet, kokemukset ja arvot. Toiminta lähtee siis henkilökohtaisesti jokaisesta osallistujasta itsestään, mutta ei ole irrallaan ryhmän toiminnasta. Kuitenkin kaikki elementit luovat kontekstin, jota ei voida tarkkaan määrittää, ohjailta tai manipuloida. Lisäksi reflektion kautta annetaan tilaa ihmisen tunteille, mutta nähdään niissä myös aina kasvun mahdollisuuksia. (Mönkkönen ym. 2000, 43–45.)

Seikkailukasvatusta voitaisiin luonnehtia lähestymistapana, jonka avulla useimmiten luonnossa toimimalla muodostetaan puitteita ihmisen persoonalliselle, sosiaaliselle ja kasvatukselliselle kehitykselle (Telemäki & Bowles 2001, 24). Seppo J.A. Karppisen mukaan seikkailukasvatuksella tarkoitetaan kokemuksellista ja elämyksellistä käytännön kasvatustapaa, jossa seikkailutoimintaa hyväksikäyttäen yksilön kasvu ja oppiminen rakentuvat toivottuun suuntaan. Kasvatettavaan vaikutetaan seikkailumenetelmien avulla monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti. Kasvatettava on itse aktiivisessa roolissa oppijana. Oppiminen riippuu hänen omista taidoista, tahdosta ja kyvyistä. (Karppinen 2010, 118-119.)

4.2 Seikkailukasvatuksen toteutus päiväkodissa

Seikkailukasvatuksessa, kuten yleensäkin kokemuksellisessa ja toiminnallisessa pedagogiikassa lähtökohtina ovat toiminnallisuus, sosiaalisuus ja emotionaalisuus. Oleellinen osa toimintaa on myös reflektio, jolle yksilön kasvu perustuu. Seikkailullisilla elementeillä pyritään saamaan positiivisia muutoksia aikaan ihmisissä. Toiminnassa lapsille tulee mahdollistaa tilanteita, joissa he joutuvat ja kykenevät löytämään itsestään uusia voimavaroja. Jotta voimavaroja on löydettävissä, pedagogisten vaatimusten tulee olla osanottajan kannalta sopivan vaikeita ja motivoivia, mutta ei myöskään ylivoimaisia saavuttaa. Tilanteiden tulee olla todellisia, konkreettisia ja jokaiselle osallistujalle turvallisia. (Karppinen & Latomaa 2015, 47.)

Tapoja toteuttaa seikkailukasvatusta on lähes yhtä monta kuin sen toteuttajia. Seikkailukasvatuksessa pääosassa on koko toiminnan muodostama prosessi, sen sijaan, että tulisi keksiä näyttäviä ja vaativia seikkailuja. (Mönkkönen, Nurro & Väisänen 2000, 43). Jokainen kokee ja mieltää seikkailuja omalla, yksilöllisellä tavallaan, ja päiväkotikäisille pienetkin asiat voivat muodostaa suuren seikkailun tunnun. (Kokljuschkin 1999, 10). Varhaiskasvatuksessa seikkailukasvatusta voidaan toteuttaa lyhyemmissä sekä pidemmissä jaksoissa. Seikkailut voivat kestää lyhyistä päivän keskellä olevista toimintatuokiosta läpi lukuvuoden jatkuviin seikkailuihin. Seikkailujen pituudesta riippumatta ne tarjoavat lapselle vaaratonta omien rajojen kokeilemistä, onnistumisen kokemuksia, kirjon erilaisia tunteita ja tilaisuuden päästä ratkomaan erilaisia uusia ongelmia yhdessä kaverien kanssa (Kokljuschkin 1999, 108).

Ongelmanratkaisutaidot nousevat keskeiseksi teemaksi seikkailukasvatuksessa. Seikkailuissa tulee väistämättä eteen ongelmia, jotka täytyy ratkoa yhdessä ryhmän kanssa päätäkseen eteenpäin. Uudenlaisissa ja yllätyksellisissäkin tilanteissa lasten tarvitsee kehittää uusia käyttäytymismalleja vanhojen tuttujen tilalle. Yksilönä lapsi ei välttämättä keksisi tilanteessa toimivaa ratkaisua, mutta ryhmänä he pystyvät yhdistämään voimavarojaan sekä oppimaan toistensa suorituksista. Myös aikuinen voi olla apuna ongelmanratkaisussa, mutta on tärkeää huomata, että ratkaisuja ongelmiin ei tule antaa valmiina lapsille. Tarkoituksenmukaista olisi esittää kysymyksiä ja tätä kautta ohjata ratkaisuprosessia oikeille jäljille. Itse oivalletut ratkaisut luovat pysyvämpiä oppimistuloksia sekä kasvattavat itsetuntoa. (Kokljuschkin 1999, 44.)

Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä merkittävämmäksi omien kokemusten ja elämysten rooli oppimisessa kasvaa (Kokljuschkin 1999, 31). Oppimisympäristön antaessa mahdollisuuden aktiiviselle toiminnalle ja oman havainnoinnin sekä kokemusten kautta oppimiselle, on muistijälki huomattavasti pysyvämpi kuin niin sanotun siirretyn tiedon periaatteella (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 90).

Seikkailuihin tulee sisällyttää tietoisia kasvatuksellisia valintoja, joita pystytään perustelemaan teoriaan pohjaten (Kokljuschkin 1999, 12). Kun seikkailuun liitetään pedagoginen näkökulma, voidaan käyttää termiä seikkailukasvatus (Karppinen 2010, 118). Seikkailukasvatukselle pedagogisia perusteita löytyy esimerkiksi Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista (Stakes 2005) sekä Varhaiskasvatuksen liikunnan suosituksista (Oppaita 2003). Näissä suosituksissa annetaan ohjeita liikunnan kokonaisuudesta, laadusta, ympäristöstä sekä sopivasta välineistöstä. Varhaiskasvattajien tehtävänä on luoda lapsille liikuntaan houkutteleva ympäristö, poistaa liikuntaan liittyviä esteitä sekä opettaa turvallista liikkumista eri ympäristöissä. Lisäksi lapsen tulee saada harjoitella motorisia taitojaan monipuolisesti eri ympäristöissä. (Karppinen & Latomaa 2015, 137-138.)

4.3 Ohjaajan rooli seikkailukasvatuksessa

Seikkailutoimintaa on ollut aina eri mittakaavoissa päiväkodeissa. Elämyspedagogiikkaan perustuva seikkailukasvatus kuitenkin tuo uuden, haasteellisen ja tärkeän elementin seikkailutoimintaan. Elämyspedagogiikkaan pohjautuvan toiminnan mahdollisimman monipuolinen ja johdonmukainen käyttäminen edellyttää koko päiväkodin työtiimiltä sitoutumista asiaan ja näkemystä elämyspedagogiikan merkittäväydestä yhtenä työvälineenä sekä kokonaisvaltaisena toimintamallina. Väistyvään ohjaajuuteen paneutuminen ja sen sisäistäminen turvaavat sen, että lapsille annetaan riittävästi tilaa ja aikaa tehdä omia johtopäätöksiä ja ratkaisuja seikkailun aikana. Lisäksi on tärkeää oppia työskentelemään seikkailuun heittäytyen, sillä aikuisten työskentelytapa on mallina lapsille. (Allinen & Korhonen 2007, 194.)

Oleellista on luoda luottamuksellinen suhde ohjaajan ja lasten välille, sillä tuttu ja turvallinen aikuinen tuo turvallisuuden tunnetta lapsille jännittävässä seikkailussa. Turvallisuuden tunne syntyy ohjaajan luottamuksesta omiin taitoihinsa. Vaikka sosiaalipedagogisen toiminnan mukaisesti itse seikkailua ei tule hallita, ohjaajan tulee kuitenkin osata hallita

ryhmää luoden lapsille turvalliset rajat, joiden kautta mahdollistuu luottamuksellinen ilmapiiri, joka rohkaisee oppimiseen, muutokseen ja tunteiden ilmaisuun. Ohjaajalla tulee olla taito ohjata ryhmää ottamaan turvallisia haasteita kieltämisen ja rajoittamisen sijaan. Kuitenkin lapsilla on hyvä eläytymiskyky satuihin, jonka vuoksi heittäytyminen seikkailuun voi olla liiankin voimakasta. Tämän vuoksi ohjaajan tulee huolehtia siitä, ettei hän päästä lasta sellaiseen seikkailuun, josta tällä ei ole kykyä ja mahdollisuuksia selviytyä. (Kokljuschkin 1999, 58.)

Omat kokemukset antavat monipuolisen lähtökohdan kohdata ohjattavien oppimisprosessit ja tunteet. Omien taitojen kehittäminen ja kokemusten hankkiminen tuo ohjaajalle onnistumisia, epäonnistumisia, pettymyksiä ja ahaa-elämyksiä, joiden kautta on helppo keskittää itse ohjattu toiminta tavoitteellisemmaksi. Lisäksi erilaisten ryhmäläisten, mielipiteiden, asenteiden ja kompromissien kautta seikkailun suunnitteluun, organisointiin ja toteuttamiseen saa erilaisia ratkaisuja. Ohjaajan ei kuitenkaan tarvitse olla taitaja tai mestari seikkailullisissa menetelmissä, vaan tärkeintä on ymmärrys omista valmiuksista. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 127–130.)

Onnistuneen toiminnan perusedellytys on tunne. Lasten kanssa seikkailu onnistuu parhaiten kiedottuna sadunhoitoiseen tarinaan innostuneen ja välittävän ohjaajan toimesta, jolloin oppimiselle luodaan mahdollisuuksia, tilanteita, olosuhteita ja tilaa. (Kokljuschkin 1999, 58.) Tieto eri-ikäisten lasten fyysisistä rajoituksista ja mahdollisuuksista auttaa ohjaajaa suuntaamaan seikkailun lasten fyysisistä kehitystä tukevaksi toiminnaksi. Vaikka seikkailukasvatus on ennen kaikkea lapsille mielekästä toimintaa ja oppimisen mahdollistaja eri osa-alueilla, se on samalla kasvattajan työväline, joka tarjoaa paljon tilanteita lapsiryhmän toiminnan havainnoimiseen ja kehittämiseen. Seikkailukasvatus on jokaisen kasvattajan saatavilla, kunhan haaste otetaan vastaan asettamalla tavoitteet, hyödyntämällä tarjolla olevaa ympäristöä kokonaisvaltaisemmin ja tarjoamalla lapsille erilaisia vaihtoehtoja oppimiseen. (Kokljuschkin 1999, 58–59.)

Itse seikkailutoiminnan suunnittelussa ohjaajan tulee ottaa huomioon seikkailun kolme vaihetta: valmistelu, toteutus ja purku. Varhaiskasvatuksen seikkailussa tekniset asiat eivät saa nousta tärkeään asemaan, mutta ennakkosuunnitelma on välttämätön. Suunnitelma ei saa kuitenkaan olla sitova, sillä lapsen mielikuvitukselle tulee jättää tilaa ja seikkailun aikana on havainnoitava lapsiryhmää, ja tarvittaessa kyettävä muuttamaan suunnitelmaa ryhmän tarpeiden mukaiseksi. Seikkailu alkaa pohjustuksesta, jonka avulla lapset

henkisesti valmistautuvat seikkailuun. Pohjustuksena voi toimia esimerkiksi jokin satu tai lapsilähtöisemmin erikseen seikkailulle kehitetty kehystarina, joka on ideoitu kuuntelemalla, seuraamalla ja havainnoimalla lasten leikkejä ja mielenkiinnon kohteita. Etenkin pienten lasten kohdalla on hyvä, että seikkailulla on liitoskohtia lapsen arkipäivään ja tuttuihin elementteihin. Toiminnan sisältö määräytyy tehtävän, tavoitteen, lasten ja ympäristön mukaan. Itse toimintaprosessi on ainutlaatuinen ja spontaani tapahtuma, jossa kukin osallistuja voi aktiivisesti vaikuttaa tapahtumien kulkuun ja näin säädellä jännitystä itselleen sopivaksi. (Kokljuschkin 1999, 60–63.)

Seikkailukasvatuksessa painotetaan toiminnan reflektointia mahdollisimman pian toiminnan jälkeen, jotta lapset voisivat pohtia mitä tapahtui, miltä tuntui ja miksi. Näin lapset oppivat tuntemuksista ja kokemuksista toinen toisiltaan. Lasta ei pidä kuitenkaan pakottaa jakamaan kokemuksiaan, vaan hän voi toimia myös pelkästään kuuntelijan roolissa. Hyviä keinoja läpikäymiseen ovat esimerkiksi valokuvat, piirtäminen ja muovaileminen. On tärkeää tukea ja kannustaa lasta siirtämään seikkailutoiminnasta saadut kokemukset arkeen, jolloin opitut asiat ja taidot tukevat lapsen kasvua ja kehitystä. (Allinen ym. 2007. 194.)

Myös turvallisuus herättää kysymyksiä seikkailukasvatuksessa. On ehdottoman tärkeää, että lapsi tuntee olonsa turvalliseksi seikkaillessa ja aikuisen tuleekin kiinnittää huomiota turvallisuuden luomiseen sekä ehkäistä vaaratilanteita. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista kieltää kaikkea toimintaa vain sen takia, että siinä on mahdollisuus riskiin. Aikuisen tulisi olla mukana erilaisissa seikkailutilanteissa ohjaamassa ja neuvomassa lapsia siihen, mikä on riittävän turvallinen tapa liikkua tai edetä kyseisessä tilanteessa. Ohjaajan täytyy huomioida turvallisuus tärkeänä asiana, mutta tarjota sopivia haasteita kieltämättä lapsen kehityksen kannalta tärkeitä asioita. (Kokljuschkin 1999, 51–52.) Kasvattajan tehtävä on auttaa lasta myös jännitystason säätelyssä ja jännityksen kuuluessa oleellisena elementtinä seikkailukasvatukseen onkin kasvattajan tärkeää ottaa huomioon lasten psyykkinen turvallisuus. Jännitys voi ylikorostuneena olla haitallinen tunne ja muuttua peloksi. Tämän vuoksi lapsi on tuotava turvallisesti pois seikkailusta käsittelemällä seikkailun aikana heränneitä tunteita. Tällöin lapsi huomaa, että hänen tunteensa ovat tärkeitä, että ne ymmärretään ja hyväksytään. Tunteet käsittelemällä ja hyväksymällä mahdollinen paha olo purkautuu helpommin pois ja samalla lapsi huomaa, että muutkin kokevat mahdollisesti samanlaisia tunteita hänen kanssaan. (Kokljuschkin 1999, 54.)

4.4 Seikkailukasvatuksen vaikutus lapsen kehitykseen

Seikkailukasvatus tarjoaa lapsille mahdollisuuden hyödyntää eri aisteja oppimisessa, kun normaaleissa opetustilanteissa käytössä ovat pääosin vain kuulo- ja näköaisti. Seikkailussa pääsevät aktiiviseen käyttöön myös kosketus- sekä lihasaisti. (Kokljuschkin 1999, 34). Kalervo af Ursinin & Klaus af Ursinin (2002) mukaan lapsuuden varhaiselämykset ovat ratkaisevia yksilön kehitykselle ja oppimiselle. Ympäristössä koetut aistimukset sekä myöhemmin myös havainnot ovat alusta oppimiselle. Uteliaisuus, mielikuvitus sekä lapsen tutkimis- ja eläytymiskyky lapsen omaan ympäristöön suuntautuneena muodostavat oppimiskyvylle perustan. Lapsen oppiminen ympäristöstä muodostuu osittain sattumalta ja osittain vaistonvaraisesti. Täten lapsi oppii monia asioita ilman erityistä oppimistarkoitusta. Alttius ympäristön vaikutuksille on yksilöllistä, mutta ympäristöön vaikuttamalla voidaan luoda suotuisat edellytykset yksilön oppimiskyvyn kehittymiselle. Laaja-alainen, turvallinen ja rikassisältöinen välitön ärsykeympäristö saa aikaan lapsen muistissa heijastuksia, jotka vaikuttavat positiivisesti hänen myöhempään itsenäiseen ajatteluun. (af Ursin & af Ursin 2002, 21-28.)

Lapsilla on luonnollinen tarve liikkua. Vaikka liikunnalla onkin monia hyviä kokonaisvaltaisia vaikutuksia kehoon ja elämään, eivät lapset liiku terveysvaikutusten vuoksi, vaan mielekkyyden ja liikunnasta saatavien tuntemusten takia. (Kokljuschkin 1999, 36.) Seikkailukasvatukselle tyypillinen luonto- tai metsäympäristö tarjoaakin itsestään loistavat puitteet lasten liikkumiseen. Lasten motoriikan sekä hienomotoriikan kehittymisen edellytyksiä ovat toiminnallisuus, lapsilähtöisyys ja mahdollisuus kokeilemiseen. Luonto haastaa kiipeilemään, juoksemaan ja liikkumaan monipuolisesti sekä ketterästi, jolloin karkeamotoriikka kehittyy. Lapsen liikkumista ei tarvitse rajoittaa tilanpuutteen takia, ja erillisiä tempuratoja ei tarvita, koska luonto on niitä jo valmiiksi täynnä. Myös hienomotoriset taidot pääsevät kehittymään esimerkiksi pinsettiotteen harjaantumisessa marjoja poimiessa, ja vähän vanhempana erilaisissa majanrakennuspuuhissa. Lasten karkea- sekä hienomotorisille taidoille tulisi antaa runsaasti tilaa, aikaa ja vapautta kehittyä. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 91–93.)

Seikkailukasvatuksessa vaihtuvia ympäristöjä voidaan hyödyntää myös kognitiivisesta näkökulmasta katsottuna. Luonto tarjoaa lapsille loputtomasti mahdollisuuksia havainnoida kaikkea ympärillä näkyvää. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 82). Havainnoinnilla

voidaan tukea lapsen kielellistä kehitystä nimeämällä havaittavia asioita. Lasten hahmottamiskyky tarkasteltavia asioita kohtaan helpottuu, kun niitä liitetään tai vertaillaan entuudestaan tuttuihin lukumääriin, väreihin sekä muotoihin. (Parikka-Nihti & Suomela 2014, 85–86.) Havainnoinnin avulla seikkailukasvatukseen voidaan kytkeä myös varhaiskasvatukseen kuuluvia sisällöllisiä orientaatioita (Kokljuschkin 1999, 35).

Sosiaalinen vuorovaikutus ja yhteistyötaidot ovat keskeisiä taitoja elämässä. Näiden taitojen osa-alueita, kuten yhteisistä asioista päättämistä, yhteisten tavoitteiden asettamista, vastuunottoa, ongelmanratkaisua ja tuen antamista toiselle, on luonnollista harjoitella ryhmätoiminnallisessa seikkailussa. Yhteistoiminnallisen luonteen vuoksi tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan jokaisen ryhmän jäsenen panosta ryhmän hyväksi, jolloin yhteistyötaidot kehittyvät. Näiden taitojen muuttuminen luonnolliseksi tavaksi toimia edistää yhteistyön hyödyntämistä niin, että toisiin tukeutuminen ja auttaminen olisi itsestäänselvyys. (Kokljuschkin 1999, 42–43.)

Oppiminen tapahtuu seikkailussa sosiaalisessa ryhmäprosessissa. Ryhmät ovat eläviä organismeja, jotka kehittyvät ympäröivien olosuhteiden mukaisesti. Seikkailukasvatus on tietoista pyrkimystä saattaa yksilö ja ryhmä pohtimaan oman elämänsä tai yhteisönsä ongelmia ja haasteita sekä etsimään niihin vastauksia. Seikkailu toimii tällöin ärsykkeenä, joka avaa ihmisen mieltä ja synnyttää luovia prosesseja. Osallistuminen ainutkertaiseen ryhmäprosessiin samalla kokien omakohtaista iloa, toimien yksilöllisesti ja ponnistelemalla henkisesti mahdollistuu kasvu kohti aidompaa ihmisyyttä. Seikkailukasvatus tarjoaakin mahdollisuuden oivaltaa oman kasvun ulottuvuuksia sekä kasvaa sosiaalisessa ympäristössä löytäen tasavertaisen ja kunnioittavan tavan kohdata ihminen aidossa ja puolueettomassa ympäristössä. (Kiiski 1998, 109–110.)

Leikissä lapsi käsittelee ja harjoittelee tunteitaan ja niiden säätelyä sekä voittaa pelkojaan leikissä hankittujen kokemusten avulla. Kasvattajan tulee nähdä erilaisten lasten tarpeet ja auttaa lapsia löytämään juuri heille hyviä tapoja toimia. Kieltojen ja rajoitusten sijaan lapsille tulisi tarjota turvallisia tilanteita kokea lapsen kehityksen kannalta tärkeitä tunteita ja kokemuksia. (Kokljuschkin 1999, 38–41.) Käytännön kokemisen ja aidon tunteen vuorovaikutuksena syntynyt kasvuprosessi saa ihmisessä aikaan pysyvän muiston, sillä esimerkiksi jännityksen, turvallisuuden, tunnelman ja dramatiikan kokeminen ovat

hyvin tärkeitä emotionaalisia motivaatiotekijöitä oppimisessa. (Kiiski 1998, 112.) Turvallisissa puitteissa koetut jännittävät tilanteet kehittävät lasta ymmärtämään aistimotoristen kykyjensä rajat. (Kokljuschkin 1999, 44–45.)

Seikkailun aikana lapset kokevat elämyksiä, jotka ovat aina yksilöllisiä. Elämykset muokkaavat lapsen minäkuvaa ja maailmankuvaa monipuolisemmaksi. Seikkailun tuomat haasteet saavat lapset käyttämään vahvoja puoliaan ja näin kehittävät minäkuvaa ja itsetuntoa positiivisempaan suuntaan. (Kokljuschkin 1999, 49–51.) Yksi seikkailukasvatuksen tehtävistä onkin tähdätä katkaisemaan epäonnistumisen kehä tarjoamalla tilaisuuksia kokea onnistumisen iloa sekä kokea itsensä hyväksi ja osaavaksi. Lapsen suorituskapasiteetin rajoissa asetetut tehtävät ja haasteet saavat lapset kokemaan onnistumisen tunteita, jotka nostavat itsetuntoa ja vahvistavat positiivista minäkäsitystä. (Kokljuschkin 1999, 23.)

Temperamentti on persoonallisuuden biologinen perusta, joka kuvastaa lapsen yksilöllisyyttä. Yksi temperamenttiin kuuluvista piirteistä on aktiivisuustaso. Toisilla lapsilla on näin ollen luontaisesti korkeampi elämyshakuisuus. Näillä vilkkailla lapsilla voi olla vaikea löytää onnistumisia ja elämyksiä päiväkodin ”perinteisistä” menetelmistä. Seikkailukasvatus onkin hyvä keino saada vilkas temperamenttiset lapset innostumaan päiväkodin toiminnasta, koska elämyshakuiset lapset kaipaavat jatkuvasti voimakkaampia virikkeitä ja vauhdikkaampaa toimintaa, johon kuuluu fyysisiä ja sosiaalisia riskejä. (Kokljuschkin 1999, 27–29.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksemme perustuu Pirkkalan kunnallisten päiväkotien varhaiskasvattajilta saamaamme tietoon. Tuotamme tutkimuksella sekä määrällistä eli kvantitatiivista tietoa, että laadullista eli kvalitatiivista tietoa. Tutkimuksemme on yhdistelmä kvantitatiivisesta ja kvalitatiivisesta tutkimuksesta, sillä aineiston keräämiseen käytetty kyselylomake sisältää sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä. Strukturoidut kysymykset käsittelemme kvantitatiivisten tutkimusten menetelmien mukaan ja avoimet kysymykset kvalitatiivisten tutkimusten menetelmien mukaan. Päätimme käyttää sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista menetelmää saadaksemme tavoitteidemme mukaista tietoa.

Määrälliselle tutkimukselle ominaisia piirteitä ovat mittaaminen, tiedon strukturointi ja sen esittäminen numeroin sekä suuri vastaajamäärä. Määrällisen tutkimuksen tarkoituksena on antaa yleinen kuva mitattavien ominaisuuksien välisistä suhteista ja eroista. (Vilkkä 2007, 13.) Laadullisen tutkimuksen tavoitteena taas on tavoittaa ihmisten omia kuvauksia heidän koetusta todellisuudestaan. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole tuottaa tulokseksi totuutta, vaan näyttää esimerkiksi ihmisen toiminnasta jotain sellaista, joka on välittömän havainnon tavoittamattomissa. (Vilkkä 2015, 118–120.)

Määrällisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä ovat posti- ja internetkyselyt, lomakehaastattelut ja systemaattinen havainnointi (Vilkkä 2007, 27). Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa voi kerätä monella tapaa, esimerkiksi haastatteluilla, kuva- ja tekstiaineistoilla ja kirjoitelmilla (Vilkkä 2015, 122). Valitsimme oman tutkimuksemme aineiston keräämiseen kyselyn, jota käytetään yleensä erityisesti silloin, kun tutkittava joukko on suuri. Toteutettaessa tutkimusta kyselylomakkeessa voidaan käyttää monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä ja sekamuotoisia kysymyksiä (Vilkkä 2007, 62). Omassa kyselylomakkeessamme käytimme monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä.

Tutustuimme ensin seikkailu- ja varhaiskasvatusta koskevaan teoriatietoon, jonka pohjalta laadimme kyselylomakkeen (liite 1). Määrällisen tutkimuksen kyselylomakkeen luomiseen liittyvää prosessia kutsutaan operationalisoinniksi. Operationalisoinnilla tarkoite-

taan tutkimukseen liittyvän teorian muuttamista arkikieleen ja mitattavaan muotoon. Operationalisointiprosessissa määritellään tutkimuksessa käytettävät käsitteet, jotka jaetaan osa-alueisiin. Tämän jälkeen osa-alueista muotoillaan kysymyksiä, joille määritetään vastaus-vaihtoehdot. (Vilka 2007, 36–38.)

5.2 Aineiston hankinta

Tutkimuksemme perusjoukkona ovat Pirkkalan kunnallisten päiväkotien varhaiskasvattajat, ja suoritimme tutkimuksemme kokonaistutkimuksena, joka tarkoittaa kaikkien perusjoukkoon kuuluvien havaintoyksiköiden mittaamista. Teimme valinnan kokonaistutkimuksesta sen perusteella, ettei aineistomme jää liian pieneksi, sillä varsinkin kyselytutkimuksessa on varauduttava katoon (Vilka 2007, 51, 59.) Lähetimme kyselylomakkeet kaikille Pirkkalan kunnan kunnallisten päiväkotien työntekijöille. Luontoryhmiin lähetettävät kyselylomakkeet (liite 2) teimme ulkonäölliseltä muotoilultaan eroaviksi muista, jotta pystyimme vertailemaan tuloksia suhteessa muihin päiväkotiryhmiin. Aineiston keruumme ajoittui vuoden 2016 helmikuun ja maaliskuun välille.

Kyselylomake lähetettiin vastaajille paperiversiona. Päädyimme tähän ratkaisuun, sillä ajattelimme, ettei kaikilla päiväkotien varhaiskasvattajilla ole välttämättä mahdollisuutta päästä työaikana tietokoneelle täyttämään sähköistä kyselyä. Kirjeitse lähetettävällä paperisella kyselyllä pyrimme varmistamaan, että jokainen halukas pystyy vastaamaan tutkimuksen kyselyyn, ja näin saisimme mahdollisimman suuren aineiston tutkimustamme varten. Käytimme kyselylomakkeiden lähettämiseen Pirkkalan kunnan sisäistä postia, joka helpotti kyselyiden postittamista niin kyselyyn vastaajien kuin meidänkin osalta.

Kyselylomakkeiden mukana lähetimme ryhmiin saatekirjeen (liite 3), joka on maksimissaan yhden sivun mittainen teksti, jonka tarkoituksena on antaa vastaajalle tietoja siitä, mihin tarkoitukseen vastaukset annetaan sekä mihin niitä käytetään (Vilka 2007, 81). Tätä mukailten kerroimme saatekirjeessä itsestämme, tutkimuksemme tarkoituksesta ja sen julkaisusta. Saatekirjeessä annoimme lisäksi ohjeita kyselylomakkeen täyttämiseen varmistaen näin mahdollisimman luotettavan tiedon saamista. Kerroimme kirjeessä myös tutkimukseen liittyvistä eettisistä periaatteista. Lupaamme kirjeessä käsittelevämme tietoja niemetöminä, luottamuksellisesti sekä siten, etteivät yksittäisen vastaajan tiedot paljastu tuloksista.

Saimme 133 lähetetystä kyselylomakkeesta takaisin vastattuna 44. Tutkimuksemme toteutunut otos oli 33 %, joka osuu lähelle Vealin esitystä kyselytutkimuksien yleisestä vastaajamäärästä, joka hänen mukaan saattaa olla vain 25-30 prosenttia otoksesta tai jopa vähemminkin riippuen tutkittavasta aiheesta sekä tutkimuksen kohdejoukosta. Olimme pyrkineet minimoimaan katoa muun muassa kyselyn lähettämisen ajoituksen suunnittelulla (Vilka 2007, 28, 59.) Lisäksi kiinnitimme huomiota kyselylomakkeen selkeyteen ja monivalintakysymysten luomaan mielekkyyteen, joidenka arvelimme lisäävän vastausmäärää.

5.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Aloitimme strukturoitujen kysymysten käsittelyn syöttämällä annetut arvot havaintomatriisiin käyttäen Excel- ja Tixel-ohjelmistoja. Havaintomatriisin kautta saimme tulokset numeeriseen muotoon. Samalla tarkistimme lomakkeiden tiedot ja arvioimme vastausten laadun. Näin pystyimme takaamaan sen, että asiattomasti tai puutteellisesti täytetyt lomakkeet eivät tule mukaan tutkimustuloksiimme. Lisäksi aineistoa tarkastamalla saimme tietoa siitä, kuinka onnistuneita kysymyksemme olivat. Puutteellisesti täytetyt lomakkeet saattavat olla merkki huonosti muotoilluista ja vaikeista kysymyksistä. (Vilka 2007, 106). Lomakkeissamme oli puutteellisesti täytettyjä kohtia. Nämä olivat satunnaisia ja vähäisiä. Määrällisessä tutkimuksessa kato ei useinkaan ole ongelma, jos ryhmiä koskeva kato esiintyy suhteellisesti, se on satunnaisesti jakautunut tai vähäinen. (Vilka 2007, 106). Jätimme tutkimusaineistoon lomakkeet, joissa puutteelliset kohdat eivät olleet merkittäviä. Näihin kohtiin merkitsimme havaintomatriisissa vastaajan vastanneen tyhjän. Valmiin havaintomatriisin kävimme läpi ja varmistimme syöttämiemme arvojen oikeellisuuden. Lopuksi teimme graafiset kuvaajat tuloksista sekä kommentoimme niitä sanallisesti.

Avoimet kysymykset analysoimme käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tutkija pyrkii löytämään tutkimusaineistosta toiminnan logiikkaa tai tutkimusaineiston ohjaamana jonkinlaista tyypillistä kertomusta. Tutkija päättää aineiston keräämisen jälkeen, mutta ennen analyysiä, mistä tyypillistä kertomusta tai toiminnan logiikkaa lähdetään etsimään. Analyysi aloitetaan pelkistämällä. Pelkistämisessä tutkimusaineistosta karsitaan epäolennainen informaatio pois. Tässä vaiheessa aineisto tiivistetään ja pilkotaan osiin. Pelkistämisen jälkeen aineisto ryhmitellään.

Ryhmittelyssä aineisto muutetaan johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Tässä vaiheessa muodostetaan ryhmän sisältöä parhaiten kuvaavat yläkäsitteet, joihin aineisto luokitellaan. Ryhmittelyn jälkeen aineistosta muodostuu käsitteitä, luokitteluja tai teoreettinen malli. Tuloksen avulla pyritään ymmärtämään merkityskokonaisuutta, jota tutkittavat ovat kuvanneet. (Vilka 2015, 163-164.)

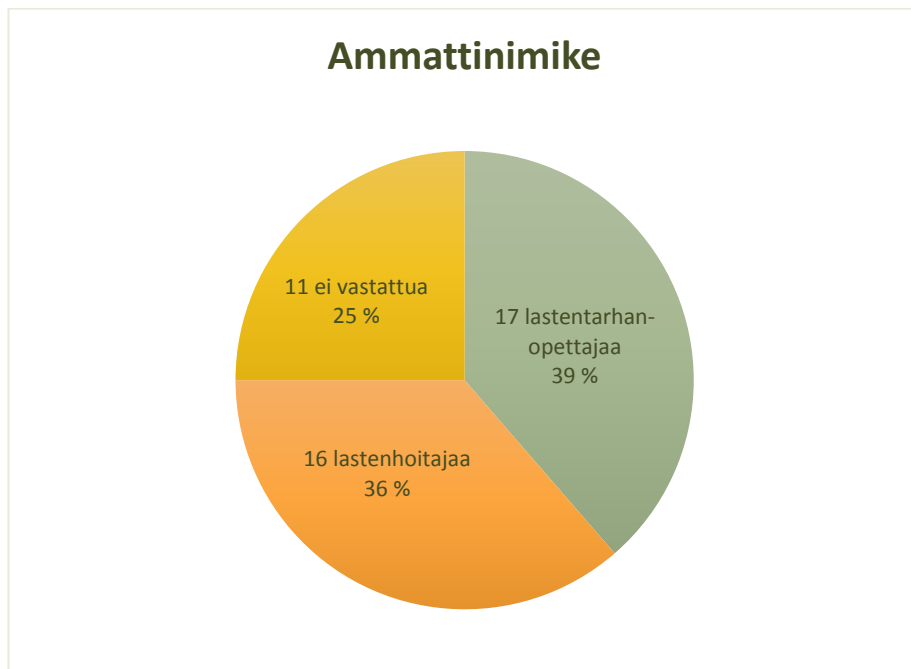
Tutkimuksessamme aloitimme tutkimusaineiston pilkkomisen ja tiivistämisen tutkimusongelman ja -kysymyksien avulla. Kirjoitimme aluksi sähköiseen muotoon saadut vastaukset sanasta sanaan. Tämän jälkeen merkitsimme tekstin muotoiluasetuksia käyttäen oleelliset asiat vastauksista. Kirjoitimme vastausten perään sulkuihin tiivistelmän vastauksesta. Tiivistämisessä etsimme vastauksista tutkimuksen kannalta oleellisia elementtejä ja käsitteitä. Seuraavaksi ryhmittelimme vastaukset yläkäsitteisiin esimerkiksi riippuen siitä, liittyykö vastaus työntekijöihin, lapsiin vai itse toimintaan. Jatkoimme yhdistelemällä aineistosta esiin nousseita teemoja ja asioita pääluokiksi. Kirjoitimme saamamme tuloksen tekstimuotoon korostaen löydettyjä käsitteitä ja teemoja, jotka nousivat esiin. Annoimme käsitteiden ja teemojen sisältä esimerkkejä vastauksista, jotka olimme ryhmitelleet niiden alle.

6 TUTKIMUSTULOKSET

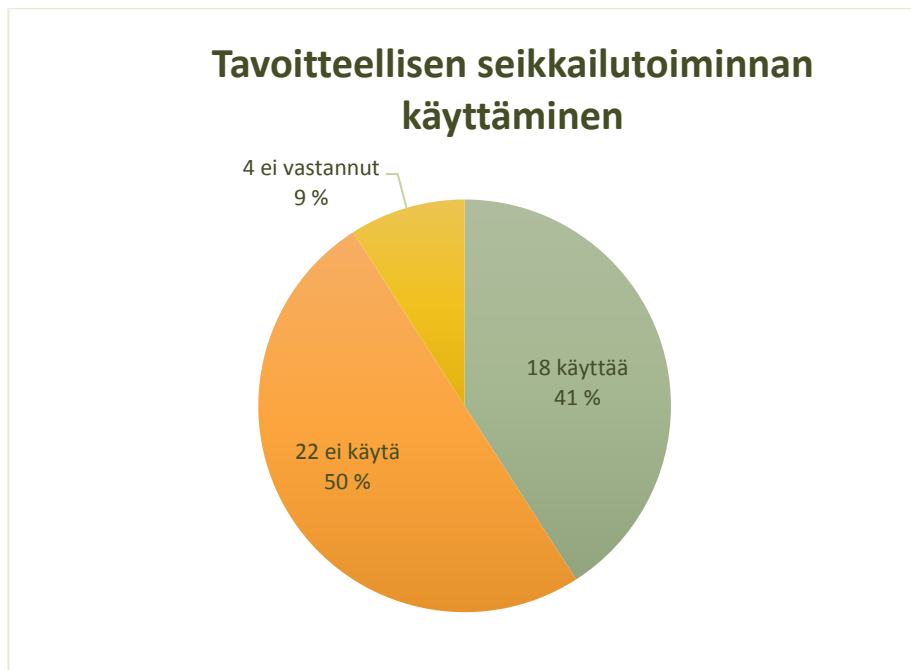
6.1 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastasivat Pirkkalan kunnan kunnallisten päiväkotien lastenhoitajat ja lastentarhanopettajat. Kyselylomakkeita lähetettiin 133. Kyselyyn vastasi 44 varhaiskasvattajaa, joista 17 (39 %) oli lastentarhanopettajia ja 16 (36 %) lastenhoitajia. 11 (25 %) ei ilmoittanut ammattinimikettään (kuvio 1). Vastauksista 6 oli luontoryhmien varhaiskasvattajilta.

KUVIO 1. Vastaajien ammattinimike

Kysyimme vastaajilta käyttävätkö varhaiskasvattajat työssään tavoitteellista seikkailutoimintaa. Kyselyyn vastanneista 22 (50 %) ei käytä tavoitteellista seikkailutoimintaa työssään (kuvio 2). Tavoitteellista seikkailutoimintaa ilmoitti käyttävänsä 18 (41 %), joista 6 työskentelee luontoryhmissä. 4 (9 %) ei vastannut kysymykseen.

KUVIO 2. Tavoitteellisen seikkailutoiminnan käyttäminen

6.2 Seikkailukasvatuksen elementit

Kysyimme seikkailukasvatuksen teoriaan pohjautuen väittämiä varhaiskasvattajien toiminnasta ja näkemyksistä heidän kasvatustyöhön liittyen. Väittämien vastausvaihtoehtoina olivat ei lainkaan samaa mieltä (1), jokseenkin eri mieltä (2), ei samaa eikä eri mieltä (3), jokseenkin samaa mieltä (4) ja täysin samaa mieltä (5). Teimme vastauksista keskiarvot luontoryhmille, muille ryhmille, jotka käyttävät seikkailukasvatusta ja ryhmille, jotka eivät käytä seikkailukasvatusta. Vertailimme kyselylomakkeesta saatujen tulosten perusteella eroja vastaajien välillä sen mukaan, ilmoittivatko he käyttävänsä tavoitteellista seikkailutoimintaa vai eivät.

Kaikki luontoryhmien kasvattajat kokivat, että seikkailu on mahdollista päiväkodin alueella, kun taas muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajien keskiarvoksi muodostui kysymyksessä 4,7, joka on täysin samaa mieltä (5) ja jokseenkin samaa mieltä (4) välillä (taulukko 1). Kasvattajien, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, vastausten keskiarvo erosi selkeästi kahdesta edellisestä vastausryhmästä ollessaan 3,7. Edellä mainitun väittämän lisäksi lapsille tavoitteellisesti järjestettävien jännittävien tilanteiden väittäjä oli ainoa, jonka keskiarvoissa oli selkeämpää eroa vastaa-

jaryhmien välillä. Näitä kahta väittämää lukuun ottamatta väittämissä esiintyvät vastausten keskiarvot eivät eronneet merkittävästi toisistaan. Tämä voi kertoa siitä, että seikkailukasvatuksen teoriasta nousseet väittämät toimintamalleista ja käsityksistä ovat sellaisia, jotka seikkailukasvatustoiminnan lisäksi näkyvät yleisestikin päiväkotien toiminnassa.

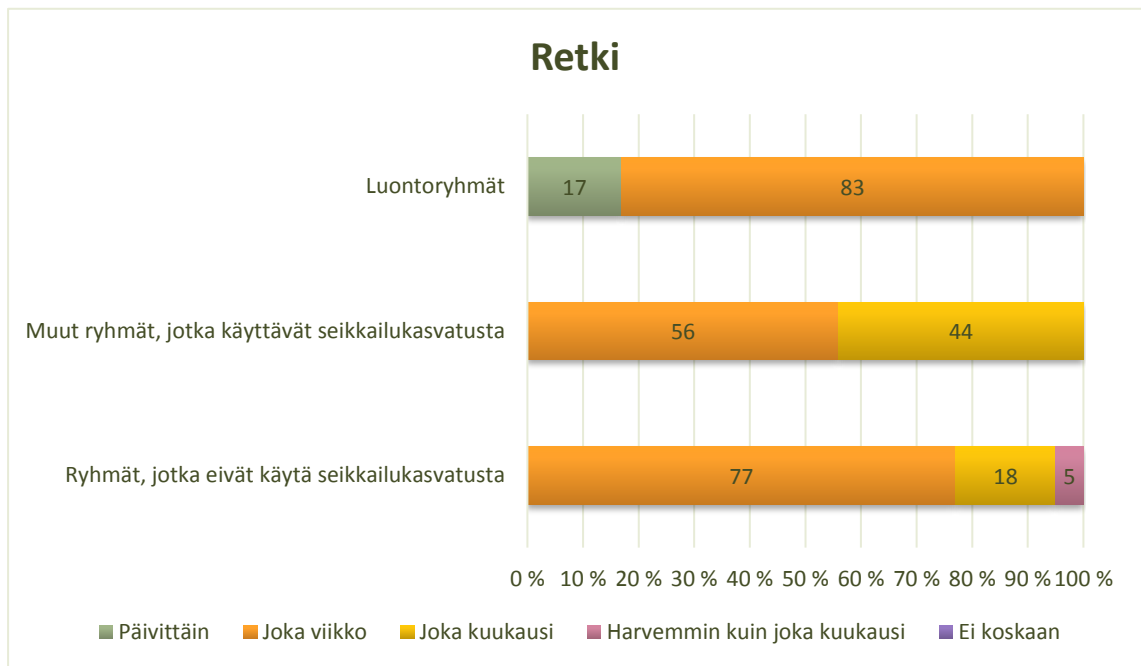
TAULUKKO 1.

KESKIARVOT VARHAIS- KASVATTAJIEN VAS- TAUKSISTA	LUONTO- RYHMÄT	MUUT RYHMÄT, JOTKA KÄYTTÄVÄT SEIKKAI- LUKASVATUSTA	RYHMÄT, JOTKA EIVÄT KÄYTÄ SEIKKAILUKAS- VATUSTA
Lapsi on ensisijaisesti aktiivi- nen toimija	4,8	4,9	4,5
Ohjaustuokit ovat aikuisjoh- toisia	4,0	3,8	3,4
Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun	4,0	3,6	3,5
Ryhmässämme toteutan on- gelmanratkaisutaitoja kehittä- vää ryhmätoimintaa	4,0	4,1	3,8
Toiminnassa kaikkien lasten on mahdollista saada onnistu- misen kokemuksia	4,8	4,8	4,6
Annan lapsen kokeilla omien taitojensa asettamia rajoja	4,5	4,5	4,4
Toiminta kannustaa lasta löy- tämään omia voimavarojaan ja vahvuuksiaan	4,7	4,4	4,4
Annan lapselle tilaa ja aikaa tehdä omia johtopäätöksiä ja ratkaisuja	4,2	4,3	4,0
Lapsille järjestetään tavoitteel- lisesti jännittäviä tilanteita	4,0	4,6	3,5
Noudatan toiminnassa tarkasti ennalta tehtyjä suunnitelmia	2,8	2,8	3,3
Seikkailu on mahdollista myös päiväkodin alueella	5,0	4,7	3,7

6.3 Retket ja vierailut

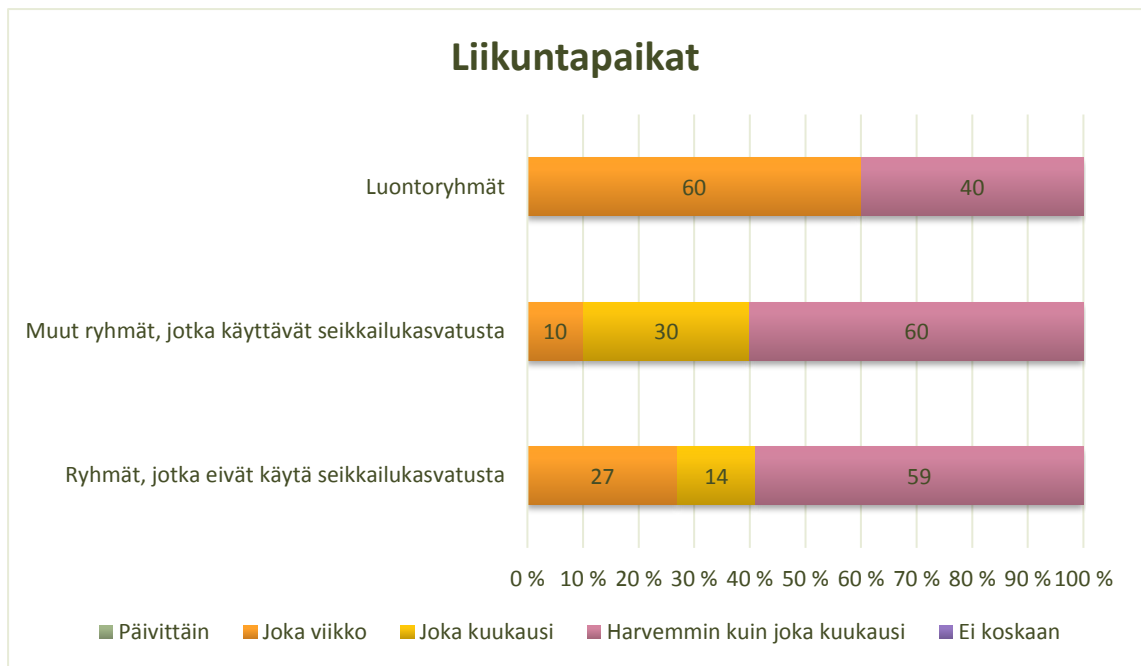
Kolmannessa kysymyksessä selvitimme erilaisten retkien ja vierailujen yleisyyttä päiväkotiryhmien toiminnassa. Kysymyksessä kysyttiin, kuinka usein varhaiskasvattajat käyvät lapsiryhmänsä kanssa eri kohteissa. Vastausvaihtoehtoina olivat päivittäin, joka viikko, joka kuukausi, harvemmin kuin joka kuukausi ja ei koskaan. Kysymyksessä oli valmiiksi määriteltyjen kohteiden lisäksi kysymyskohta, johon vastaaja sai itse määritellä kohteen. Jaottelimme vastaajat kolmeen ryhmään. Ryhmät muodostettiin tutkimuskysymyksen pohjalta, jonka tavoitteena on selvittää päiväkotiryhmien eroavaisuuksia sen mukaan, käytetäänkö niissä seikkailukasvatusta vai ei. Lisäksi tuomme luontoryhmien vastaukset esiin omana ryhmänään.

Luontoryhmien varhaiskasvattajista 17 % vastasi käyvänsä ryhmänsä kanssa retkellä joka päivä ja 83 % joka viikko (kuvio 3). Ainoastaan luontoryhmien osalta vastattiin käyvän retkellä päivittäin. Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 56 % vastasi kysymykseen käyvänsä retkellä joka viikko ja 44 % joka kuukausi. Varhaiskasvattajista, joiden ryhmissä ei käytetä seikkailukasvatusta, 77 % vastasi käyvänsä retkellä joka viikko, 18 % joka kuukausi ja 5 % harvemmin kuin joka kuukausi. Nostaisimme tuloksista esiin, että suurempi osuus seikkailukasvatusta käyttämättömistä ryhmistä vastasi käyvänsä retkellä joka viikko, kuin muista ryhmistä, jotka käyttävät seikkailukasvatusta. Toisaalta ryhmissä, jotka eivät käytä seikkailukasvatusta, 5 % vastasi käyvänsä retkellä harvemmin kuin joka kuukausi, jota vastausvaihtoehtoa ei esiintynyt muiden vastauksissa laisinkaan.

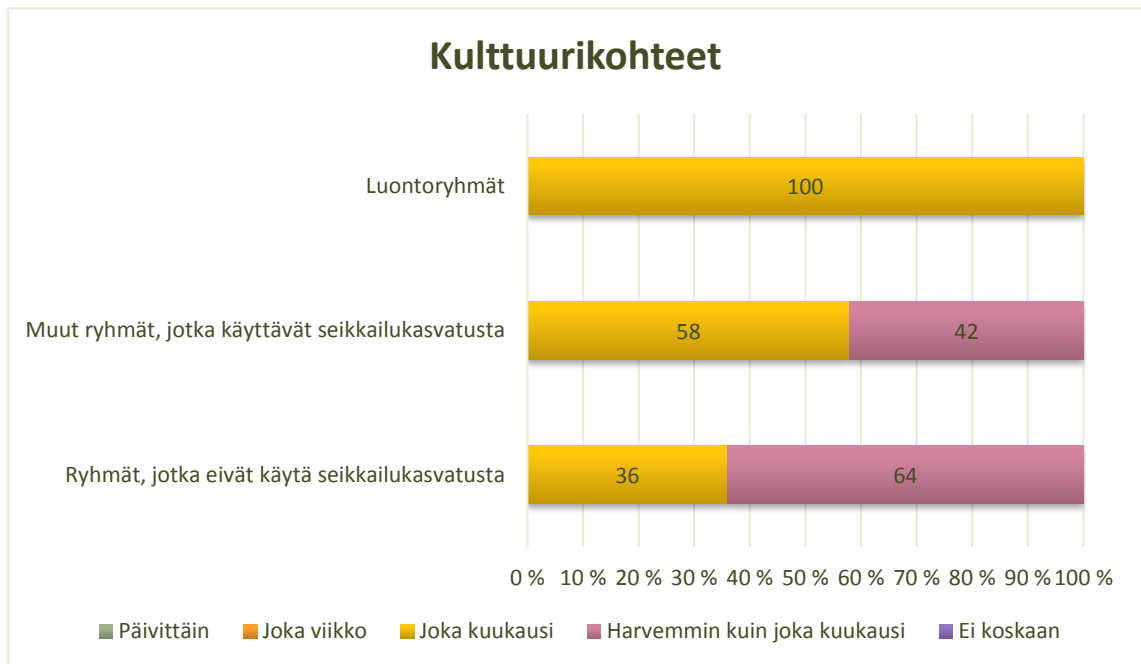
KUVIO 3. Retkien yleisyys ryhmän toiminnassa

Luontoryhmien varhaiskasvattajista 60 % vastasi käyvänsä ryhmänsä kanssa liikuntapaikassa joka viikko (kuvio 4), joka oli viikoittaisten käyntien osalta selvästi suurempi tulos kuin muilla seikkailukasvatusta käyttävillä ryhmillä sekä seikkailukasvatusta käyttämättömillä ryhmillä. Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 10 % vastasi kysymykseen käyvänsä liikuntapaikassa joka viikko ja 30 % joka kuukausi. Varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, 27 % vastasi käyvänsä liikuntapaikassa joka viikko ja 14 % joka kuukausi. Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 60 % ja seikkailukasvatusta käyttämättömien ryhmien varhaiskasvattajista 59 % vastasi käyvänsä liikuntapaikassa harvemmin kuin joka kuukausi. Luontoryhmien osuus samassa vastausvaihtoehdossa oli 40 %.

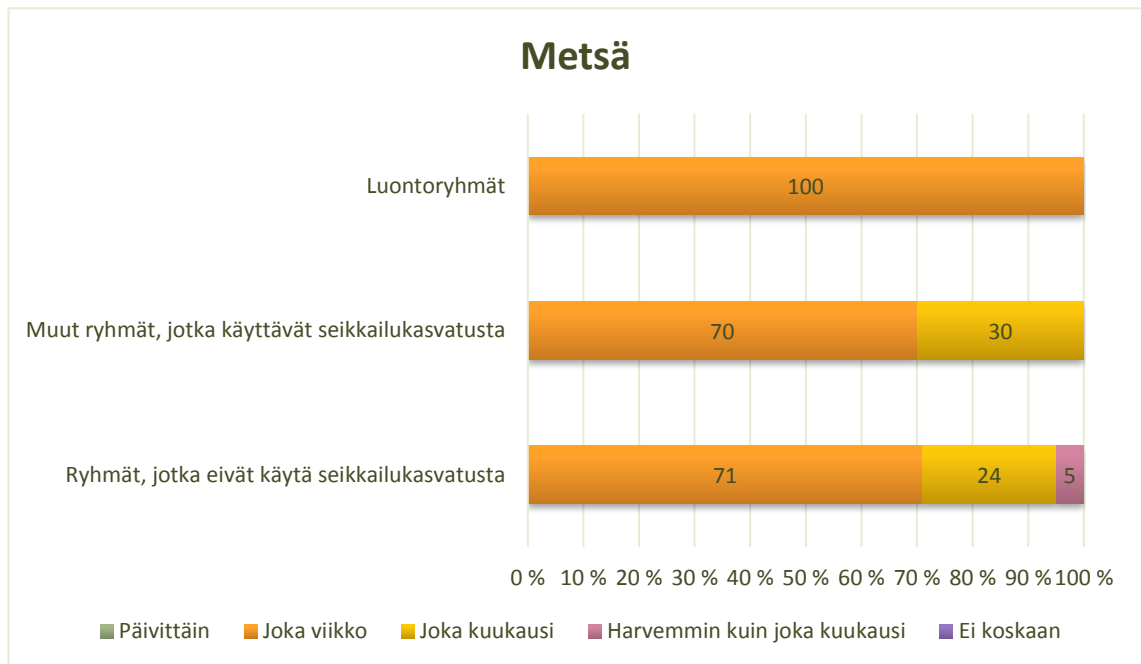
KUVIO 4. Liikuntapaikossa käyntien yleisyys ryhmän toiminnassa

Luontoryhmien varhaiskasvattajista 100 % vastasi käyvänsä ryhmänsä kanssa kulttuurikohteessa joka kuukausi, joka oli kyseisen vastausvaihtoehdon osalta merkittävästi suurempi osuus verraten muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien 58 prosenttiin sekä seikkailukasvatusta käyttämättömien ryhmien 36 prosenttiin (kuvio 5). Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 42 % ja varhaiskasvattajista, joiden ryhmissä ei käytetä seikkailukasvatusta, 64 % vastasivat käyvänsä ryhmänsä kanssa kulttuurikohteessa harvemmin kuin joka kuukausi.

KUVIO 5. Kulttuurikohteissa käyntien yleisyys ryhmän toiminnassa

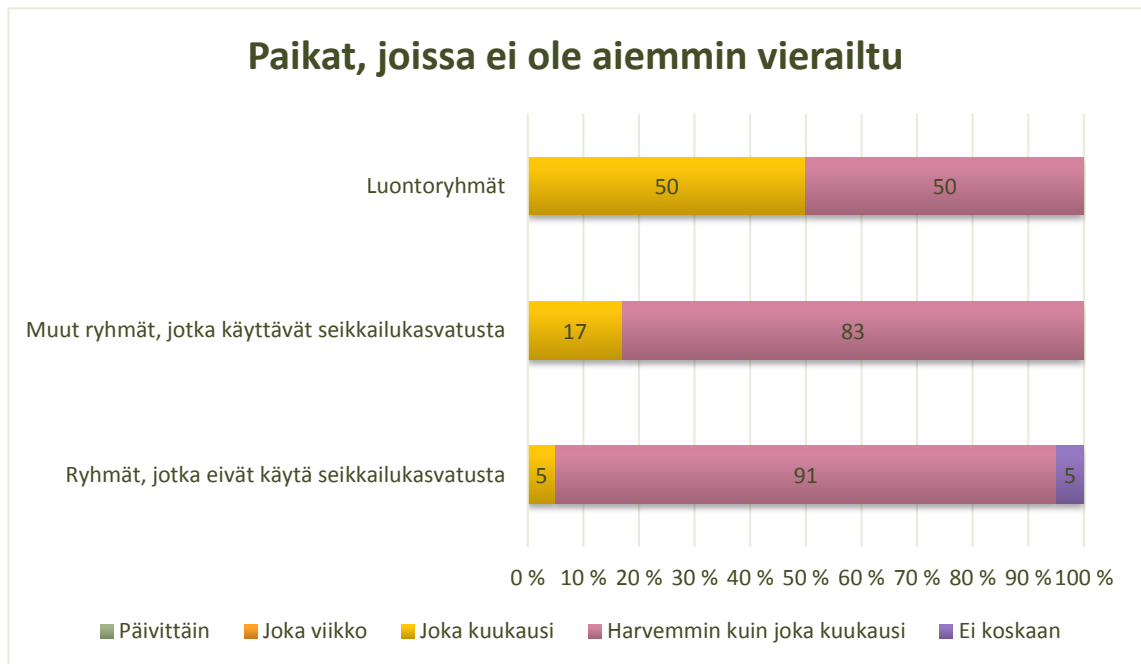
Luontoryhmien varhaiskasvattajista 100 % vastasi käyvänsä ryhmänsä kanssa metsässä joka viikko (kuvio 6), joka oli odotettavissa oleva tulos. Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien sekä seikkailukasvatusta käyttämättömien ryhmien osalta tulokset kysymykseen olivat hyvin samansuuntaisia. Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 70 % vastasi kysymykseen käyvänsä metsässä joka viikko, kun taas luku oli 71 % niiden varhaiskasvattajien osalta, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta. 30 % varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä käytetään seikkailukasvatusta ja 24 % varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, vastasivat käyvänsä metsässä joka kuukausi. Lisäksi 5 % varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, vastasi kysymykseen käyvänsä ryhmänsä kanssa metsässä harvemmin kuin joka kuukausi.

KUVIO 6. Metsässä käyntien yleisyys ryhmän toiminnassa

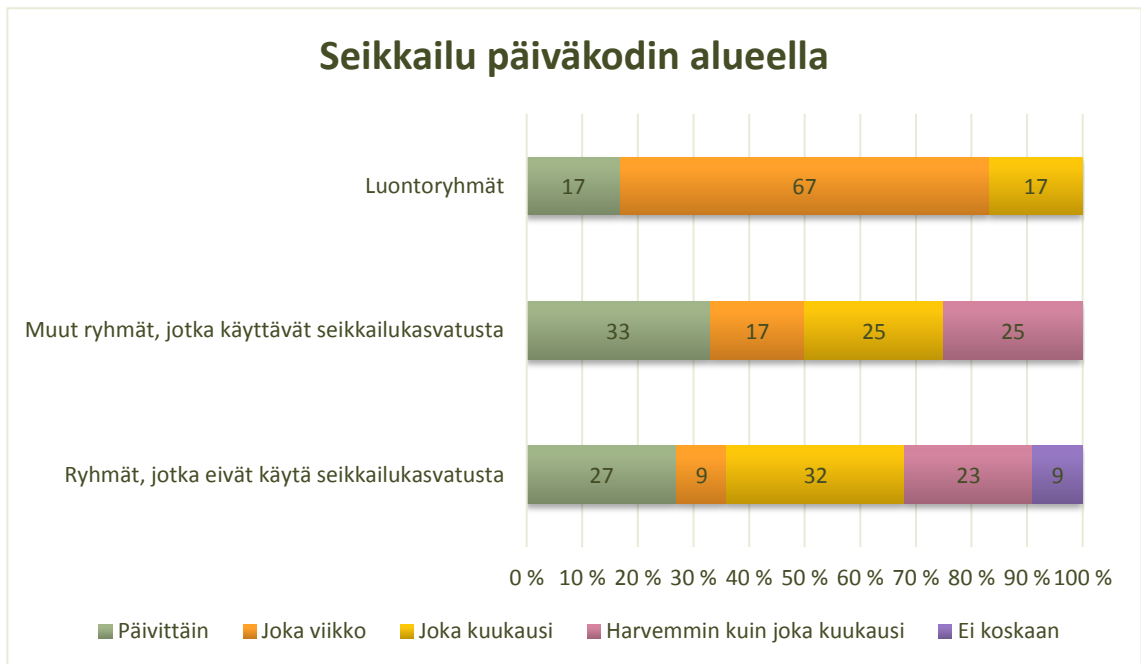
Luontoryhmien varhaiskasvattajista 50 % vastasi käyvänsä ryhmänsä kanssa paikassa, jossa ei ole aiemmin vierailtu joka kuukausi ja 50 % harvemmin kuin joka kuukausi (kuvio 7). Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 17 % vastasi kysymykseen käyvänsä paikassa, jossa ei ole aiemmin vierailtu joka kuukausi ja 83 % harvemmin kuin joka kuukausi. Varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, 5 % vastasi käyvänsä paikassa, jossa ei ole aiemmin vierailtu joka kuukausi, 91 % harvemmin kuin joka kuukausi ja 5 % ei koskaan. Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien sekä seikkailukasvatusta käyttämättömien ryhmien osalta vastaustulokset olivat melko samansuuntaisia, mutta luontoryhmien vastausprosentissa korostui joka kuukausi -vastausvaihtoehdon osuus suurempana kuin muilla vastaajaryhmillä.

KUVIO 7. Käyntien yleisyys paikoissa, joissa ei ole aiemmin vierailtu

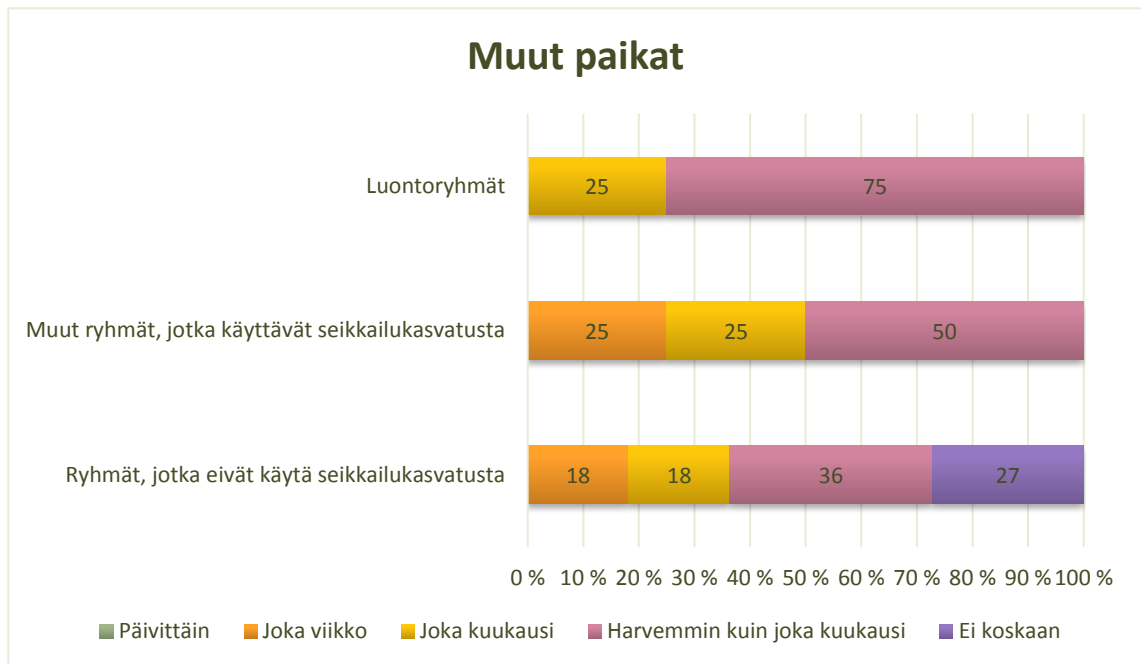
Luontoryhmien varhaiskasvattajista 17 % vastasi seikkailevansa ryhmänsä kanssa päiväkodin alueella joka päivä, 67 % joka viikko ja 17 % joka kuukausi (kuvio 8). Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajista 33 % vastasi kysymykseen seikkailevansa päiväkodin alueella joka päivä, 17 % joka viikko, 25 % joka kuukausi ja 25 % harvemmin kuin joka kuukausi. Varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, 27 % vastasi seikkailevansa päiväkodin alueella joka päivä, 9 % joka viikko, 32 % joka kuukausi, 23 % harvemmin kuin joka kuukausi ja 9 % ei koskaan. Tässä seikkailuun päiväkodin alueella liittyvässä kysymyksessä vastaukset eri vastausvaihtoehtojen kesken olivat huomattavasti hajanaisempia kuin muiden retkikohteiden osalta. Arvelemme tämän voivan johtua esimerkiksi siitä, että vastaajilla saattaa olla erilaisia näkemyksiä siitä, minkälainen toiminta lasketaan seikkailuksi päiväkodin alueella.

KUVIO 8. Päiväkodin alueella seikkailun yleisyys ryhmän toiminnassa

Luontoryhmien varhaiskasvattajista 25 % vastasi käyvänsä ryhmänsä kanssa retkellä muissa paikoissa joka kuukausi ja 75 % harvemmin kuin joka kuukausi (kuvio 9). Muiden seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien varhaiskasvattajien vastausprosentit vaihtoehtojen joka viikko ja joka kuukausi osalta olivat 25 %. 50 % kyseisen ryhmän vastaajista vastasivat käyvänsä retkellä muissa paikoissa harvemmin kuin joka kuukausi. Varhaiskasvattajista, joiden ryhmässä ei käytetä seikkailukasvatusta, 18 % vastasi käyvänsä retkellä muissa paikoissa joka viikko ja sama vastausprosenttiosuus oli myös vaihtoehdolla joka kuukausi. 36 % niiden ryhmien varhaiskasvattajista, joissa ei käytetä seikkailukasvatusta vastasivat kysymykseen käyvänsä retkellä muissa paikoissa harvemmin kuin joka kuukausi ja 27 % ei koskaan.

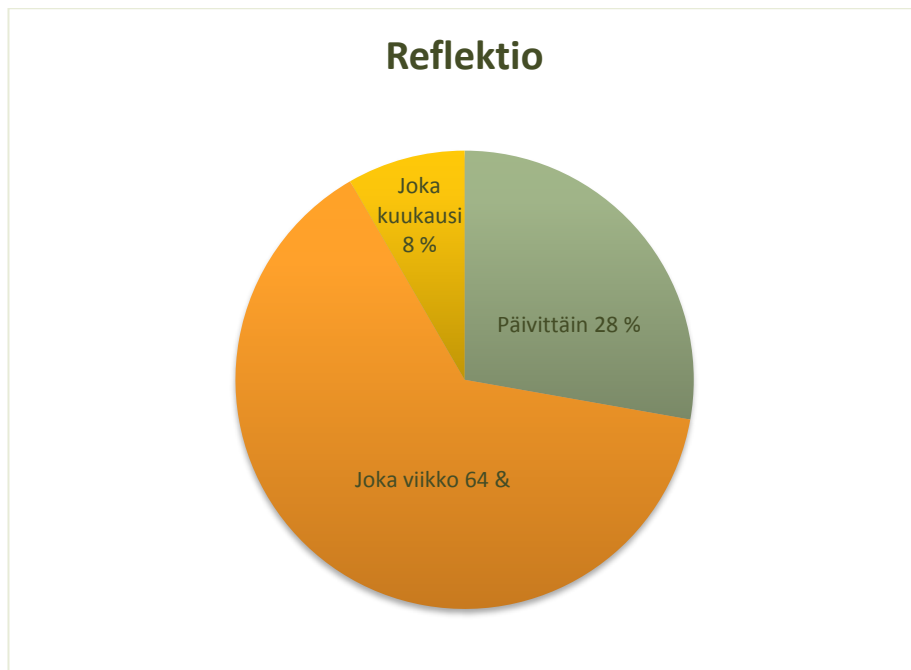
Yleisesti vastauksissa esiin tulleita muita paikkoja olivat esimerkiksi leikkipuisto, kauppa, naapuriryhmä tai toinen päiväkotikirkko ja tapahtumat. Vastaukset jakautuivat kaikkien vastausryhmien osalta useamman vastausvaihtoehdon kohdalle, mutta yhtenevää oli se, että jokaisessa ryhmässä eniten vastauksia saanut vaihtoehto oli harvemmin kuin joka kuukausi. Tämän kysymyksen tuloksiin on voinut pohdintamme mukaan vaikuttaa se, minkälaiset tapahtumat tai vierailut muissa paikoissa kukin vastaajista kokee retkiksi. Esimerkiksi muista paikoista oli mainittu muun muassa naapuriryhmä, jonka kohdalla esimerkiksi voisi arvella, etteivät kaikki vastaajat ole välttämättä ajatelleet tällaisen tapahtuman olevan retki.

KUVIO 9. Muihin paikkoihin tehtävien retkien yleisyys ryhmän toiminnassa

6.4 Toiminnan reflektointi

Kysyimme varhaiskasvattajilta kuinka usein varhaiskasvattajat refleктоivat lapsiryhmässä toimintaa heidän oppimisen tueksi. Vastausvaihtoehtoina olivat päivittäin, joka viikko, joka kuukausi, harvemmin kuin joka kuukausi ja ei koskaan. Vastaajista 28 % vastasi refleктоivansa päivittäin, 64 % joka viikko ja 8 % joka kuukausi (kuvio 10). Kuukaan ei valinnut vastaukseksi harvemmin kuin joka kuukausi tai ei koskaan.

KUVIO 10. Reflektointi ryhmässä

Lisäksi pyysimme varhaiskasvattajia kuvailemaan, miten toimintaa reflektoidaan. Vastauksissa kerrottiin niin reflektointiin osallistujista kuin menetelmistä toteuttaa reflektointia. 39 vastauksessa kerrottiin, että reflektointi tapahtuu työntekijöiden kesken. Työntekijät refleктоivat toimintaa palavereissa, dokumentoimalla, keskustelun ja havainnoinnin keinoin, arvioimalla, suunnittelemalla ja kehittämällä toimintaa. Kolmessa vastauksessa kerrottiin, että reflektointia tehdään yhdessä vanhempien kanssa. Vanhempien kanssa reflektointi toteutetaan keskustelemalla. Seitsemässä vastauksessa tuli ilmi, että lapset ovat mukana reflektoinnissa. Lasten kanssa reflektointi tapahtuu keskustelemalla esimerkiksi onnistumisista.

6.5 Tavoitteellinen seikkailutoiminta päiväkodeissa

Toisessa avoimessa kysymyksessä pyysimme varhaiskasvattajia kuvailemaan, millaista heidän käyttämä tavoitteellinen seikkailukasvatus on ja mihin toiminnalla pyritään. Kysymykseen vastasivat vain ne varhaiskasvattajat, jotka olivat ilmoittaneet käyttävänsä tavoitteellista seikkailukasvatusta. Vastauksista nousi vahvimmin esiin luontotoiminta. Luontotoimintaan mainittiin liittyvän ulkoiluaktiviteetteja, ruokailua metsässä sekä luontosuhteen vahvistamista. Luontosuhteen lisäksi useassa vastauksessa kerrottiin lapsilähtöisestä toiminnasta ja lasten osallisuudesta toimintaan. Lasten osallisuutta vahvistetaan

tavoitteellisessa seikkailukasvatuksessa päätöksentekoon osallistumalla ja lasten kiinnostuksen kohteet mukaan ottamalla. Lapset ovat aktiivisessa roolissa tutkimassa, ihmettelemässä ja kyselemässä. Lapsen omat havainnot ovat mukana toiminnassa.

Pajapäivät. Päiväkodin kaikki lapset osallistuvat omalle ikäryhmälle suunnattuun toimintaan esim. luontopaja. Lapsi osallistuu toimintaan hänelle ominaisella tavalla (esim. tutkiminen). Luontopajassa tämä voi olla hyönteisten/kasvien tutkimista luoppien avulla.

Käymme päiväkodin metsäpaikalla 2xviikossa sekä retkeilemme lähimetsässä. Hiihdämme, lumikenkäilemme sekä sauvakävelemme lähimaastossa. Ulkoilemme säällä kuin säällä. Metsäpaikalla lapset saavat rakentaa majoja sekä leikkiä niissä. Syömme metsäpaikalla lounaan ulkona n. 2xviikossa. Lapset oppivat liikkumaan luonnossa, kunnioittamaan luontoa ja eläimiä.

Tavoitteellisessa seikkailukasvatuksessa on varhaiskasvattajien vastausten mukaan myös liikuntaa, eri teemoja, elämyksellisiä kokemuksia ja aistien hyödyntämistä. Toiminnassa hyödynnetään eri ympäristöjä. Toiminnan toteuttamisessa ja suunnittelussa hyödynnetään tarinoita ja satuja. Toimintaa kuvaaviksi sanoiksi varhaiskasvattajat ovat käyttäneet muun muassa luovuuden, sinnikkyyden, kärsivällisyyden, ennakkoluulottomuuden ja rohkeuden.

Toiminnan kehikkona on tarina, joka kantaa läpi toimintavuoden, esim. eläinhahmot, joilta ryhmä saa ”postia” ja suunnittelee yhdessä toimintaa.

...

Lapsi saa kokea ja aistia seikkailua tutussa kaveri/aik. porukassa saa onnistumisen iloja. Yöretket, välillä haasteellisissa ympäristöissä kulkeminen... Ympäristönä vaihteleva luonto, suot, järvet, metsä, tekeminen. ...

Tavoitteellisella seikkailukasvatuksella pyritään lapsen kehittymiseen eri osa-alueilla. Vastauksissa mainittiin toiminnan kehittävän lasten motorisia taitoja, sosiaalisia taitoja, ongelmanratkaisukykyä, itsensä ilmaisua ja mielikuvitusta. Sosiaalisista taidoista mainit-

tiin yhteistyötaidot, yhteisöllisyys, ryhmäytyminen ja vuorovaikutustaidot. Taidot kehittyvät vastausten mukaan haasteiden ja omien kykyjen kokeilun kautta ryhmätoiminnassa. Lisäksi pyritään luomaan luottamusta ja jännitystä. Toiminnassa halutaan saada onnistumisen kokemuksia lapsille.

Mielikuvitus rikastuu ja elämysseikkailut voimistuttavat lapsen mieltä.

Vaihtuvissa ympäristöissä/maastoissa/tilanteissa toimiessa tulee vastaan mitä erilaisempia haasteita → lasten ongelmanratkaisukyky kehittyy.

6.6 Seikkailukasvatuksen haasteet

Kolmannessa avoimessa kysymyksessä pyysimme varhaiskasvattajia listaamaan, mitä mahdollisuuksia ja haasteita he kokevat seikkailukasvatuksella olevan osana varhaiskasvatusta. Saimme kyselylomakkeista 26 vastausta seikkailukasvatuksen haasteista. Haasteiden osalta vastauksissa nousi esiin vahvimpina koetut haasteet toimintaympäristöön liittyen. Toimintaympäristön haasteiksi vastauksissa mainittiin muun muassa päiväkodin sisä- ja ulkotilat sekä ympäristö. Muutamassa vastauksessa tuotiin esille myös liian valmiiksi tehdyt ympäristöt, jotka eivät vastausten mukaan jätä tilaa lasten luovuudelle tai mielikuvitukselle.

Toimintaympäristöön liittyvien haasteiden lisäksi monessa vastauksessa kerrottiin erilaisien resursseihin liittyvien seikkojen olevan haasteena seikkailukasvatukselle osana varhaiskasvatusta. Vastauksissa esille tuodut resursseihin liittyvät haasteet koskivat ryhmäkokoja, henkilöstöresursseja, aikaa, välineitä ja koulutusta. Ryhmäkoon haasteet mainittiin vastauksissa liittyvän suuriin lapsimääriin ja henkilöstöressien haasteet aikuisten määrään, poissaoloihin sekä sairauslomiin, työvuoroihin ja sijaisten puutteeseen. Vastauksissa esille nostetut ajan haasteet liittyivät suunnitteluajan vähäisyyteen ja perushoidon vievän ajan suuruuteen. Välineiden osalta haasteeksi koettiin tarpeellisten välineiden löytyminen ja koulutukseen liittyviksi haasteiksi mainittiin aiheeseen liittyvän koulutuksen puute ja perehdyttäminen.

Vastauksissa mainittiin haasteiksi myös suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä asioita. Suunnittelun osalta haasteeksi koettiin muun muassa huomioon otettavien asioiden paljous ja toteutuksen osalta järjestelyjen paljous. Muutamassa vastauksessa nousi esiin haasteena myös turvallisuus. Muita vastauksissa esiin tuotuja haasteita olivat lasten ikään ja lapsilähtöisyyteen liittyvät haasteet. Lasten ikä koettiin vastauksissa haasteeksi pienten lasten kohdalla sekä sisarusryhmissä, joissa lasten kehitysvaiheet vaihtelevat. Lapsilähtöisyys mainittiin haasteeksi jokaisen lapsen vaikuttamismahdollisuuden sekä lapsista lähtöisin olevien ideoiden huomioimisen osalta. Useassa vastauksessa mainittiin myös erilaisten työntekijöihin liittyvien asioiden olevan haasteena toiminnalle. Tällaisia asioita olivat vastausten mukaan esimerkiksi innostuneisuus sekä innostaminen, heittäytyminen ja kaikkien aikuisten sitoutuneisuus.

6.7 Seikkailukasvatuksen mahdollisuudet

Seikkailukasvatuksen mahdollisuuksia koskevaan kysymykseen vastasi 27 varhaiskasvattajaa. Mahdollisuuksissa eniten tuotiin esiin lapsen kehitykseen liittyviä asioita. Kehityksen lisäksi monessa vastauksessa nostettiin esiin muita tavoitteellisen seikkailutoiminnan vaikutuksia lapseen ja lapsiryhmään. Lapsen kehityksen osalta mainittiin itsetunto, mielikuvitus, sosiaaliset taidot, motoriset taidot ja ongelmanratkaisu. Uuden oppimisen lisäksi koettiin, että lapsen uteliaisuus, ennakkoluulottomuus sekä rajojen kokeilu ovat mukana toiminnassa. Muita lapseen ja lapsiryhmään liittyviä mahdollisuuksia olivat lapsen tarpeisiin vastaaminen, onnistumisen tunteet, ryhmähenki, omatoimisuus sekä lapsen motivoituneisuus.

Työntekijöihin liittyviä mahdollisuuksia tuotiin esiin niin työntekijän kuin työyhteisön näkökulmasta. Tavoitteellisen seikkailukasvatuksen koettiin vaikuttavan positiivisesti työntekijöiden asenteisiin sekä työssä jaksamiseen. Muuttuvat työympäristöt edistävät työn mielekkyyttä ja liikunnan määrää työpäivän aikana. Toiminnan koettiin luovan positiivista työilmapiiriä.

Näiden kahden lisäksi varhaiskasvattajat toivat esiin itse toimintaan liittyviä mahdollisuuksia. Toiminnan kautta niin lapset kuin aikuisetkin saavat uusia elämyksiä ja kokemuksia. Menetelmä mahdollistaa lasten osallisuuden esimerkiksi lasten toimiessa innostajina uusien projektien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Materiaalien vähyys ja luonnon

hyödyntäminen sekä pienryhmät koettiin resurssien osalta mahdollisuuksiksi. Lisäksi vastauksissa mainittiin ulkoilu ja terveyden edistäminen.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tavoitteina oli tuoda esiin seikkailukasvatuksen mahdollisuuksia, haasteita ja hyötyjä osana varhaiskasvatusta, päiväkodin näkökulmaa seikkailukasvatuksen käyttämisestä osana päiväkodin toimintaa sekä selvittää Pirkkalassa toimivien luontoryhmien ja muiden päiväkotiryhmien eroja liittyen seikkailukasvatuksen käyttöön. Tässä kappaleessa käymme läpi tuloksista esille nousseita johtopäätöksiä tutkimuskysymystemme kautta sekä pohdimme yhteyksiä saatujen tulosten ja tutkimuksen teoriaviitekehyksen välillä.

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenämme oli selvittää, miten seikkailukasvatukselliset menetelmät näkyvät eri päiväkotiryhmien toiminnassa. Tulosten samankaltaisuus seikkailukasvatuksen teoriaan pohjautuvissa väittämissä antaa kuvaa siitä, että seikkailukasvatuksen rooli varhaiskasvatuksessa on toimia yhtenä osa-alueena toiminnassa, jolloin se ei radikaalisti muuta toiminnan olemusta. Toisaalta seikkailukasvatuksen teoriasta esiin nousevat teemat ovat yleisestikin päiväkotien varhaiskasvatustoiminnassa keskeisessä roolissa. Näyttää kuitenkin siltä, että seikkailukasvatukseen saadaan luonnikkaasti sisällytettyä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä esimerkiksi Pirkkalan varhaiskasvatussuunnitelman keskeisenä periaatteena toimivaa inklusiivista eli lasta osallistavaa toimintatapaa.

Kuten Pirkkalan varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitaan, toiminnan reflektointi on osa jokaisen ryhmän jatkuvaa työtä. Myös seikkailukasvatuksen teoriassa painotetaan reflektion tärkeää osuutta yhtenä toiminnan osa-alueena. Seikkailukasvatuksessa korostetaan lasten osallistumista toiminnan reflektointiin sekä sen kasvatuksellista vaikutusta lapsen kehitykseen. Tuloksista on huomattavissa, että reflektointi koetaan suurimmaksi osaksi tapahtuvan työntekijöiden kesken. Seikkailukasvatuksen tunteita herättävän luonteen vuoksi olisi tärkeää, että lapset pääsevät purkamaan kokemuksiaan. Lisäksi lapsen rooli aktiivisena toimijana on yksi seikkailukasvatuksen periaatteista. Lasten kanssa tehtävän reflektion lisääminen toimintaan mahdollistaisi myös Pirkkalan varhaiskasvatussuunnitelman mukaista lasten mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon ja saada muutosta aikaan.

Tulostemme mukaan seikkailukasvatukselliset menetelmät tulevat pitkälti esiin luontotoimintana ja liikunnallisuutena. Muutkin esiin tulevat toiminnan elementit ovat samoja

seikkailukasvatuksen teorian kanssa liittyen toimintaympäristöjen hyödyntämiseen, lapsen kehityksen tukemiseen sekä ryhmätoiminnan luonteeseen. Saimme paljon erilaisia vastauksia siitä, miten seikkailukasvatusta konkreettisesti toteutetaan päiväkodin toiminnassa. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, ettei ole yhtä ainoaa tapaa toteuttaa seikkailukasvatusta, vaan päiväkotiympäristönä antaa monipuolisia mahdollisuuksia seikkailukasvatuksen toteuttamiseen. Tuloksissa nousi esiin seikkailukasvatuksen toteuttaminen päiväkodin arjessa ja lähiympäristössä.

Toisena tutkimuskysymyksenämme oli selvittää, kuinka seikkailukasvatusta käyttävät päiväkotiryhmät eroavat muista päiväkodeista. Seikkailukasvatuksen teoriasta esiin nousevia toimintamalleja ja kasvatuskäsityksiä näyttäytyy tulosten mukaan jokaisessa vastausryhmässä riippumatta siitä, käyttävätkö he seikkailukasvatusta vai eivät. Kuten oli odotettavissa, seikkailukasvatusta käyttävien ryhmien keskiarvot ovat lähes kaikissa väittämässä hieman lähempänä teorian mukaista näkemystä. Vaikka eroja esiintyi, ne olivat suhteellisen vähäisiä voidaksemme tehdä johtopäätöksiä toimintatapojen todellisista eroavaisuuksista. Lain ja varhaiskasvatussuunnitelmien määritellyssä päiväkotien toimintaa olikin odotettavissa, ettei suuria eroja löydy toimintaa ohjaavista periaatteista, vaikka toteutustavoissa voi esiintyä vaihtelua. Oli kuitenkin yllättävää, että seikkailukasvatusta käyttävät ryhmät kokevat toimintansa enemmän aikuisjohtoiseksi, joka on ristiriidassa seikkailukasvatuksen teorian kanssa. Näyttää siltä, että seikkailukasvastus on yksi keino muiden joukossa tuoda päiväkodin toimintaan mukaan tutkimiamme toimintamalleja.

Seikkailukasvatuksen yhtenä toteutustapana käytetään yleisesti erilaisia retkiä. Myös tutkimuksemme tulokset osoittavat, että retkeily on yleisempää ryhmissä, joissa seikkailukasvatusta käytetään. Erityisesti luontoryhmien retkeily nousee tuloksissa esiin vähintään joka viikkoisena toimintana. Huomiomme kiinnittyi myös tulokseen, joka osoittaa luontoryhmien käyvän muihin ryhmiin verrattuna huomattavasti useammin paikoissa, joissa he eivät ole aiemmin vierailleet. Tästä voidaan päätellä, että luontoryhmien erityisyys muihin ryhmiin verrattuna tulee esiin retkien osalta rohkeutena ottaa riskejä. Tähän saattaa vaikuttaa luontoryhmissä toimivien lasten sekä kasvattajien tottuneisuus retkeilyyn sekä luottamus niiden onnistumiseen.

Retkien yleisyys vaihteli riippuen retkikohteesta, mutta kaiken kaikkiaan tulokset osoittavat, että kaikki ryhmät tekevät useita retkiä toimintakauden aikana. Näin ollen seikkai-

lulliset elementit näkyvät kaikkien päiväkotiryhmien toiminnassa. Voiko olla, että seikkailukasvatusta toteutetaan myös niissä ryhmissä, jotka eivät käytä sitä tietoisesti? Seikkailukasvatuksessa on asetettava seikkailulliselle toiminnalle tiedostaen pedagogisia tavoitteita, mutta toisaalta voidaan myös olettaa varhaiskasvatuksen pedagogisen luonteen vuoksi jokaisessa ryhmässä toimittavan näin.

Kolmas tutkimuskysymyksemme liittyi seikkailukasvatuksen haasteisiin ja mahdollisuuksiin päiväkodissa. Tutkimuskysymyksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa varhaiskasvattajien näkökulmasta liittyen siihen, minkälaisia positiivisia puolia seikkailukasvatuksen toteuttamisella osana varhaiskasvatusta koetaan olevan sekä millaisiin asioihin tulisi mahdollisesti kiinnittää enemmän huomiota. Molemmissa aiheeseen liittyvän kysymyksen osioissa monet vastaukset olivat linjassa aiheesta löytyvän teorian kanssa. Esimerkiksi vastauksissa esiin tuodut haasteet liittyen turvallisuuteen ja kasvattajien innostuneisuuteen sekä sitoutumiseen ovat seikkoja, joita korostetaan teoriassakin tärkeinä huomioitavina asioina. Osassa vastauksissa haasteista taas nousee esiin ajankohtainen aihe liittyen varhaiskasvatuksen resursseihin. Erityisesti ryhmäkokoon, henkilöstöresursseihin ja näiden väliseen suhteeseen eli suhdelukuun liittyvät keskustelut ovat tänä päivänä paljon pinnalla, jonka vuoksi voi pohtia näiden vastauksissa esiin tuotujen seikkojen liittyvän mahdollisesti yleisesti varhaiskasvatuksen toteuttamiseen ja toimintaan, eikä niinkään välttämättä pelkästään seikkailukasvatuksen toteuttamiseen. Mahdollisuuksissa nousi esiin seikkailukasvatuksen vaikutukset lapsen kehitykseen, joka vahvistaa seikkailukasvatuksen merkitystä osana varhaiskasvatusta. Toisaalta vastauksissa tuotiin esiin jonkin verran myös samoja asioita haasteiden ja mahdollisuuksien kesken, josta voi mahdollisesti päätellä jokaisen henkilökohtaisten kokemusten sekä näkökulmien vaikuttavan asiaan paljolti.

8 POHDINTA

8.1 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusetiikka kulkee tutkimusprosessin mukana aina ideointivaiheesta tutkimustuloksiin. Tämä tarkoittaa sitä, että olemme ottaneet eettisyyden huomioon suunnitellessamme ja toteuttaessamme tutkimuksen jokaista vaihetta. Tarkkuus ja huolellisuus ovat olleet työskentelymme kulmakiviä. Tutkimusaineistoa on käsitelty ja säilytetty luottamuksellisesti. Olemme pyrkineet tutkimuksessamme objektiivisuuteen aineiston analysoinnissa ja tulosten esittelyssä. Kuitenkin tätäkin tutkimusta on hyvä tarkastella kriittisesti, sillä tutkijan subjektiivinen tutkimusote saattaa vaikuttaa tulosten esitystapaan, vaikka tietoisesti pyrimme välttämään tätä.

Tutkimustietomme perustuu yksittäisen kunnan päiväkotien varhaiskasvattajilta saatuun tietoon, joten keräämme luotettavaa tietoa koskien kyseistä kuntaa ja heidän tilannettaan. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole ollut yleistettävyyys muihin paikkakuntiin, vaan olemme keskittyneet tuomaan kyseisen kunnan varhaiskasvattajien näkemyksiä esiin. Lähetimme kyselylomakkeet kaikille kunnallisten päiväkotien varhaiskasvattajille saadaksemme mahdollisimman luotettavaa tietoa. Vastausprosentiksi muodostui 33 %, jonka vuoksi on hyvä pohtia, miten hyvin tutkimustulokset kuvaavat todellista tilannetta Pirkkalan varhaiskasvatuksessa. Lisäksi vastausprosentin pienuus toi haasteita eri ryhmien väliselle vertailulle.

Saatekirjeessä toimme esiin tietoa tutkimuksesta, sen osapuolista sekä tutkimustulosten käyttämisestä ja julkaisusta, joiden perusteella tutkittavat ovat voineet päättää osallistumisestaan tutkimukseen. Lisäksi kerroimme anonymiteetin säilymisestä koko tutkimusprosessin ajan. Vaikka luontoryhmien vastauslomakkeet merkittiin erikseen tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, kenenkään vastaajan päiväkotiryhmää tai henkilöllisyyttä ei voi yhdistää. Halusimme kuitenkin tuoda varhaiskasvattajien ääntä esiin tuloksissamme sitaattien muodossa kuitenkin profiloimatta sitaatteja tiettyyn vastauslomakkeeseen tai henkilöön.

8.2 Tutkimusprosessi

Seikkailukasvatus oli meille alusta alkaen selkeä ja mieleinen aihe opinnäytetyöllemme. Lopulliset tutkimuskysymykset ja työn tavoite muotoutuivat aloitettuumme yhteistyön Pirkkalan kunnan kanssa. Tutkimuksemme suunnittelua tukivat keskustelut Pekka Virikon kanssa. Lisäksi haimme tutkimusluvan (Liite 4) Pirkkalan kunnalta alkuvuodesta 2016, jonka saatuumme lähdimme suunnittelemaan tarkemmin tutkimuksen etenemistä. Yhteydenpito Pirkkalaan jatkui tämän jälkeen tutkimuksen eri vaiheissa tarpeen mukaisena. Tämän lisäksi pidimme Pirkkalan ajan tasalla tutkimuksen aikataulumuutoksista.

Laadimme kyselylomakkeen hankkimamme teorian pohjalta. Pyrimme ottamaan huomioon monipuolisesti seikkailukasvatukseen liittyviä teemoja tutkimuskysymyksiämme ajatellen. Seikkailukasvatuksen määritelmä ei ole yksiselitteinen, joten varhaiskasvattajien käsitykset seikkailukasvatuksen määritelmästä voivat vaihdella. Pyrimme minimoimaan erilaisten käsitysten vaikutusta tutkimustuloksiin kuvaamalla kyselylomakkeen saatekirjeessä, mitä tarkoitamme seikkailukasvatuksella. Tutkimuksen reliabiliteetin vuoksi laadimme kyselylomakkeen kysymykset selkeäksi, jotta vastaajille välittyvä mahdollisimman yksiselitteinen kuva siitä, mitä kysymyksillä tarkoitetaan. Kuitenkin tutkimuksen edetessä huomasimme, että osaan kysymyksistä olisi vaadittu vielä lisää tarkuutta. Toimintaa ja näkemyksiä kuvaavista väittämistä sekä reflektiokysymyksestä saamamme tiedot eivät vastanneet yhtä osuvasti tutkimuskysymyksiimme kuin olimme oletaneet, mutta saimme kuitenkin kysymyksistä arvokasta tietoa.

Tehdessämme tutkimusta parityöskentelynä olemme huomanneet asiassa sekä etuja että haasteita. Näemme parityöskentelyn ennen kaikkea yhteistyötaitoja, vastuunjakoja sekä joustavuutta kehittävänä työskentelymallina. Yhteistyömme on prosessin aikana sujunut mielestämme mallikkaasti ja löydämme onnistumisia erityisesti tasapainottelussa yksilö- ja parityöskentelyn välillä sekä rohkeudessa ottaa kriittinen näkökulma esiin sekä omassa että toisen tuotoksessa. Parityöskentely on tuonut syvyyttä kriittiseen pohdiskeluun ja eri näkökulmien huomioon ottamiseen sen vuoksi, että asioita on voinut ratkoa yhdessä. Haasteena parityöskentelyssä taas on ollut aikataulujen yhteensovittaminen. Parityöskentely on aiheuttanut myös molemmille epävarmuutta oman työskentelyn riittävydestä. Muutamista haasteista huolimatta olemme molemmat tyytyväisiä prosessin kulkuun sekä sen onnistuneisuuteen. Yhdessä olemme ottaneet itsenäisesti vastuun työstämme ja työskentelystä, jonka vuoksi tunnemmekin erityistä ylpeyttä prosessin ollessa loppuillaan.

8.3 Jatkotutkimus- ja kehitysehdotukset sekä kiitokset

Tutkimuksemme tulokset herättivät muutamia ajatuksia asioista, joita Pirkkalassa voitaisiin mahdollisesti lähteä kehittämään aiheen tiimoilta. Lasten osallisuus ja sen kehittäminen saivat oivallisen kentän seikkailukasvatuksen parista. Lisäksi vaikuttaisi myös siltä, että Pirkkalasta löytyy seikkailukasvatukseen liittyen sellaista osaamista ja ammattitaitoa, jonka avulla toimintaa olisi mahdollista levittää myös laajemmalle tai toteuttaa entistä monipuolisemmin. Seikkailukasvatuksesta löytyvää teoriatietoa mukailen eräänä toiminnan avaintekijöistä ovat asiaan sitoutuneet sekä innostuneet kasvattajat, joita ei vaikuta Pirkkalasta puuttuvan.

Tutkimuksemme myötä syntyneitä ajatuksia mielenkiintoisista jatkotutkimusaiheista olisivat esimerkiksi vanhempien näkökulmasta tehty tutkimus, jossa tutkittaisiin heidän kokemuksiaan seikkailukasvatuksesta osana varhaiskasvatusta. Mielenkiintoista olisi myös tutkia, onko varhaiskasvattajien työkokemuksella tai iällä vaikutusta seikkailukasvatuksen käytön yleisyyteen tai määrään. Tämän tutkimusaiheen avulla voitaisiin mahdollisesti saada tietoa siitä, millainen rooli seikkailukasvatuksella on osana varhaiskasvatusta tulevaisuudessa. Lisäksi olisi kiinnostavaa selvittää, millä tavalla sekä kuinka paljon seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa näyttäytyy muissa Suomen kunnissa. Pohdimme, onko Pirkkala mahdollisesti luontoryhmiensä vuoksi niin sanotusti edelläkävijä asiassa vai olisiko muiden kuntien tulokset seikkailukasvatuksen käytöstä samansuuntaisia.

Lopuksi haluamme kiittää Pirkkalan kuntaa, kyselyyn osallistuneita varhaiskasvattajia sekä Pirkkalan varhaiskasvatuksen suunnittelijaa Pekka Virikkoa. Teidän myötä tutkimuksemme on mahdollistunut. Lisäksi olemme saaneet arvokkaita vinkkejä tutkimusprosessiimme liittyen. Yhteistyö opinnäytetyön työstämisen aikana on ollut sujuvaa sekä antoisaa toivottavasti molemmin puolin. Toivomme, että tutkimustuloksistamme on jatkossa hyötyä toiminnan kehittämisessä!

LÄHTEET

Af Ursin, K. & Af Ursin, K. 2002. Sietämätön uteliaisuus. Ihmisen oppimisvietti ja sen ohjaaminen. Kangasala: ClaupeX-kustannus.

Allinen, R. & Korhonen, H. 2007. ”Jännittävintä oli, kun ensin pelotti ja sitten uskalsi” – Seikkailu- ja elämyspedagogiikka työvälteenä päiväkotien esikouluryhmissä. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Hujala, E., Puroila A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Edufin Oy.

Hujala, E. & Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hämäläinen, J. 1998. Seikkailu- ja elämyspedagoginen orientaatio sosiaalipedagogisessa ajattelussa ja toiminnassa. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulma elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Karppinen, S. 2010. Seikkailukasvatus – erilainen tapa opettaa ja oppia. Teoksessa Latomaa, T. & Karppinen, S. (toim.) Seikkaillen elämyksiä II. Elämyksen käsitehistoriaa ja käytäntöä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Karppinen, S. & Latomaa, T. 2015. Seikkaillen elämyksiä 3. Suomalainen seikkailupedagogiikka. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Kiiski, E. 1998. Seikkailua elämysten maailmassa. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulma elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 148–167.

Kokljuschkin, M. 1999. Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Kronqvist, E-L. & Kumpulainen, K. 2011. Lapsuuden oppimisympäristöt. Eheä polku varhaiskasvatuksesta kouluun. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kurki, L. 2001. Sosiaalipedagoginen näkökulma varhaiskasvatukseen. Teoksessa Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lehtonen, K., Mäkelä, E. & Pulli, K. 2007. Ohjaus seikkailutoiminnassa. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Mönkkönen, K., Nurro, M. & Väisänen, R. 2000. Sosiaalipedagogiikan käytännön sovelluksia. Kuopio: Kuopion yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus.

Parikka-Nihti, M. & Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä. Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Pirkkalan kunta. 2015. Pirkkalan kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2015-2017. Luettu 24.3.2016. http://www.pirkkala.fi/site/assets/files/9167/pirkkalan_varhaiskasvatussuunnitelma2015.pdf

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Telemäki, M. 1998. Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka. Teoksessa Lehtonen, T. (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulma elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin Suomessa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

Telemäki, M. & Bowles, S. 2001. Seikkailukasvatuksen teoria ja käytäntö. Osa 1. Oulu: Oulun yliopisto.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Väkevä, L. 2011. John Deweyn pedagogiikka: tekemällä oppiminen ja kasvatus vapautteen. Teoksessa Palasmaa, J. (toim.) Lapsesta käsin. Kasvatuksen ja opetuksen vaihtoehtoja. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

1 (2)

KYSELY PIRKKALAN KUNNAN VARHAISKASVATAJILLE

Toimin lastentarhanopettajana / lastenhoitajana. (Ympyröi oikea vaihtoehto)

Ympyröi jokaisen kysymyksen oikealta puolelta numero, joka vastaa parhaiten mielipidettäsi.
Käytä taulukon ylärivillä olevaa asteikkoa.

Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvastavat toimintaasi ja näkemyksiäsi ryhmässänne?	Vastausvaihtoehdot				
	Ei lainkaan samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Lapsi on ensisijaisesti aktiivinen toimija	1	2	3	4	5
Ohjaustuokit ovat aikuisjohtoisia	1	2	3	4	5
Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun	1	2	3	4	5
Ryhmässämme toteutan ongelmanratkaisutaitoja kehittävää ryhmätoimintaa	1	2	3	4	5
Toiminnassa kaikkien lasten on mahdollista saada onnistumisen kokemuksia	1	2	3	4	5
Annan lapsen kokeilla omien taitojensa asettamia rajoja	1	2	3	4	5
Toiminta kannustaa lasta löytämään omia voimavarojaan ja vahvuuksiaan	1	2	3	4	5
Annan lapselle tilaa ja aikaa tehdä omia johtopäätöksiä ja ratkaisuja	1	2	3	4	5
Lapsille järjestetään tavoitteellisesti jännittäviä tilanteita	1	2	3	4	5
Noudatan toiminnassa tarkasti ennalta tehtyjä suunnitelmia	1	2	3	4	5
Seikkailu on mahdollista myös päiväkodin alueella	1	2	3	4	5

Kuinka usein käytte lapsiryhmän kanssa...	Vastausvaihtoehdot				
	Päivittäin	Joka viikko	Joka kuukausi	Harvemmin kuin joka kuukausi	Ei koskaan
retkellä?	1	2	3	4	5
liikuntapaikassa (esim. uimahalli, luistelurata, liikuntahalli)?	1	2	3	4	5
kulttuurikohteessa (esim. kirjasto, museo, teatteri)?	1	2	3	4	5
metsässä?	1	2	3	4	5
tutustumassa paikassa, jossa ette ole aiemmin käyneet?	1	2	3	4	5
seikkailumassa päiväkodin alueella?	1	2	3	4	5
muualla, missä?	1	2	3	4	5
muualla, missä?	1	2	3	4	5

Käännä →

(jatkuu)

Reflektoimme lapsiryhmässä toimintaamme heidän oppimisen tueksi (Ympyröi alta sopivin vaihtoehto.)

päivittäin / joka viikko / joka kuukausi / harvemmin kuin joka kuukausi / ei koskaan.

Kuvaile, miten reflektoitte toimintaanne.

Käytätkö työssäsi tavoitteellista seikkailutoimintaa? Ympyröi.

KYLLÄ / EI

Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kuvaile millaista toiminta on ja mihin sillä pyritään?

Mitä haasteita ja mahdollisuuksia koet seikkailukasvatuksella olevan osana varhaiskasvatusta? Listaa alle.

Haasteet	Mahdollisuudet

Kiitos vastauksista! ☺

Liite 2. Luontoryhmien kyselylomake

1 (2)

KYSELY PIRKKALAN KUNNAN VARHAISKASVATTAJILLE/LUONTORYHMÄ

Toimin lastentarhanopettajana / lastenhoitajana. (Ympyröi oikea vaihtoehto)

Ympyröi jokaisen kysymyksen oikealta puolelta numero, joka vastaa parhaiten mielipidettäsi.
Käytä taulukon ylärivillä olevaa asteikkoa.

Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvastavat toimintaasi ja näkemyksiäsi ryhmässänne?	Vastausvaihtoehdot				
	Ei lainkaan samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Lapsi on ensisijaisesti aktiivinen toimija	1	2	3	4	5
Ohjaustuokiot ovat aikuisjohtoisia	1	2	3	4	5
Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun	1	2	3	4	5
Ryhmässämme toteutan ongelmanratkaisutaitoja kehittävää ryhmätoimintaa	1	2	3	4	5
Toiminnassa kaikkien lasten on mahdollista saada onnistumisen kokemuksia	1	2	3	4	5
Annan lapsen kokeilla omien taitojensa asettamia rajoja	1	2	3	4	5
Toiminta kannustaa lasta löytämään omia voimavarojaan ja vahvuuksiaan	1	2	3	4	5
Annan lapselle tilaa ja aikaa tehdä omia johtopäätöksiä ja ratkaisuja	1	2	3	4	5
Lapsille järjestetään tavoitteellisesti jännittäviä tilanteita	1	2	3	4	5
Noudatan toiminnassa tarkasti ennalta tehtyjä suunnitelmia	1	2	3	4	5
Seikkailu on mahdollista myös päiväkodin alueella	1	2	3	4	5

Kuinka usein käytte lapsiryhmän kanssa...	Vastausvaihtoehdot				
	Päivittäin	Joka viikko	Joka kuukausi	Harvemmin kuin joka kuukausi	Ei koskaan
retkellä?	1	2	3	4	5
liikuntapaikassa (esim. uimahalli, luistelurata, liikuntahalli)?	1	2	3	4	5
kulttuurikohteessa (esim. kirjasto, museo, teatteri)?	1	2	3	4	5
metsässä?	1	2	3	4	5
tutustumassa paikassa, jossa ette ole aiemmin käyneet?	1	2	3	4	5
seikkaillemassa päiväkodin alueella?	1	2	3	4	5
muualla, missä?	1	2	3	4	5
muualla, missä?	1	2	3	4	5

Käännä →

(jatkuu)

Reflektoimme lapsiryhmässä toimintaamme heidän oppimisen tueksi (Ympyröi alta sopivin vaihtoehto.)

päivittäin / joka viikko / joka kuukausi / harvemmin kuin joka kuukausi / ei koskaan.

Kuvaile, miten reflektoitte toimintaanne.

Käytätkö työssäsi tavoitteellista seikkailutoimintaa? Ympyröi.

KYLLÄ / EI

Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kuvaile millaista toiminta on ja mihin sillä pyritään?

Mitä haasteita ja mahdollisuuksia koet seikkailukasvatuksella olevan osana varhaiskasvatusta? Listaa alle.

Haasteet	Mahdollisuudet

Kiitos vastauksista! ☺

Liite 3. Saatekirje varhaiskasvattajille

Hei Pirkkalan kunnan varhaiskasvattajat!

Olemme kolmannen vuoden sosionomiopiskelijoita Tampereen ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötämme Pirkkalan kunnan varhaiskasvatuksen seikkailukasvatuksesta. Tutkimuksen valmistelussa olemme tehneet yhteistyötä varhaiskasvatuksen suunnittelija Pekka Virikon kanssa. Tutkimuksemme tarkoituksena on kartoittaa varhaiskasvattajien näkemyksiä seikkailukasvatuksesta sekä selvittää seikkailukasvatuksen roolia Pirkkalan päiväkodeissa. Kysely on tarkoitettu Pirkkalan kunnallisissa päiväkodeissa toimiville varhaiskasvattajille, eikä kyselyyn vastataksien tarvitse käyttää seikkailukasvatusta työssään. Jokainen vastaus antaa meille arvokasta tietoa tutkimuksemme onnistumiseksi.

Tutkimuksen on tarkoitus valmistua toukokuussa 2016 ja valmis työ julkaistaan osoitteessa www.theseus.fi. Antamianne tietoja käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti. Tulokset julkaistaan kokonaistuloksina, joten kenenkään yksittäisen vastaajan tiedot eivät paljastu tuloksista. Tutkimustulosten avulla Pirkkalalla on mahdollisuus kehittää toimintaansa. Opinnäytetyömme ohjaajana toimii lehtorimme Tapio Salomäki [REDACTED]

Ohjeita kyselylomakkeen täyttämiseen:

Kyselyyn vastataan henkilökohtaisesti ja jokainen täyttää kyselyn yksin. Vastaathan kysymyksiin siten, että vastaukset kuvastavat mahdollisimman hyvin omaa ja ryhmäsi toimintaa. Kyselyssämme on käytetty käsitteitä, joilla tarkoitamme seuraavaa:

Reflektointi Toiminnan arviointia ja pohdintaa jälkikäteen

Tavoitteellinen seikkailutoiminta (seikkailukasvatus) Seikkailua ja elämyksiä sisältävien toiminnallisten menetelmien käyttämistä kasvatuksellisiin tarkoituksiin. Toiminta on suunniteltu pedagogisten tavoitteiden pohjalta ja sillä pyritään tiettyihin hyötyihin.

Vastaukset laitetaan kyselylomakkeen mukana tulleeeseen kirjekuoreen. Kyselyt palautetaan 31.3. mennessä sisäisellä postilla osoitettuna Pekka Virikolle. Suljetut kirjekuoret avataan vasta, kun ne saapuvat meille analysoitavaksi.

Taataksemme tutkimuksen onnistumisen, toivomme Teidän vastaavan kaikkiin kysymyksiin mahdollisimman huolellisesti. Kiitos!

Ystävällisin terveisin,

Merja Montonen [REDACTED]

Roosa Nurmio [REDACTED]

Liite 4. Opinnäytetyön tutkimuslupa

1 (2)

Pirkkalan kunta	Viranhaltijapäätös	Sivu 1
	§ /	
Asia	Tutkimuslupa, Merja Montonen, Roosa Nurmio	
Selostus asiasta	Tampereen Ammattikorkeakoulun Sosiaalian opiskelijat Merja Montonen ja Roosa Nurmio pyytävät lupaa tutkimukselle, jonka tarkoitus on kartoittaa varhaiskasvattajien käsityksiä seikkailukasvatuksesta, sen mahdollisuuksista ja haasteista. Tutkittavina ovat Pirkkalan kunnan päiväkotien varhaiskasvattajat. Tutkimus tehdään kyselynä kasvattajille. Opinnäytetyön on tarkoitus valmistua toukokuussa 2016 ja opiskelijat lupautuvat esittelemään sen yhteistyötahoille Pirkkalan varhaiskasvatuksessa.	
Päätös	Päätän myöntää Merja Montoselle ja Roosa Nurmiolle tutkimusluvan selosteessa esitetystä aiheesta.	
Perustelut	Varhaiskasvatuspäällikkö päättää tutkimuslupien myöntämisestä varhaiskasvatuksen alueella.	
Päätöksentekijän al- lekirjoitus, nimenselvennys ja virka-asema	Liisa Almusa Varhaiskasvatuspäällikkö	
Nähtävänäpito	25.2.2016	
Tiedoksianto asianosaiselle; millä tavoin ja aika	Päätös tiedoksi sähköisesti 16.2.2016	
Jakelu	Merja Montonen, Roosa Nurmio Päivi Tarvainen	
Oikaisuvaatimus-oh- jeet	<p>Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen Pirkkalan kunnan sivistyslautakunnalle, osoite: Suupantie 11, 33960 Pirkkala. Oikaisun voi lähettää myös sähköpostilla: kirjaamo@pirkkala.fi.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen tekijä tai hänen edustajansa voi myös tuoda oikaisuvaati- muksen Pirkkalan yhteispalvelupisteeseen os. Koulutie 1, 33960 Pirkkala (avoinna klo 9.00 – 16.00) osoitettuna oikaisuvaatimusviranomaiselle. Oikai- suvaatimus on toimitettava viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 15.00.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen voi tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa tai kunnan jäsen.</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitse- män (7) päivän kuluttua siitä, kun päätös on lähetetty hänelle kirjeellä, kolmen</p>	

(jatkuu)

Pirkkalan kunta

Viranhaltijapäätös

Sivu 2

§ /

(3) päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi. Tiedoksiantopäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimus liitteinen on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuajan päättymistä toimitustavasta ja – paikasta riippumatta. Oikaisuvaatimusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen **kello 15.00**. Myöhästynyt valitus jätetään aina tutkimatta. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Hakemukseen on merkittävä hakijan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

- päätös, johon oikaisua haetaan, joko kopiona tai alkuperäisenä
- asiakirjat, joihin vedotaan
- valtakirja, mikäli käytetään asiamiestä

Mikäli päätös on luonteeltaan yksinomaan valmistelua, täytäntöönpanoa tai virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista, ei oikaisuvaatimusta saa tehdä.